

RODNE DINAMIKE U ROMANTIČNIM VEZAMA

Veljača, Julia

Undergraduate thesis / Završni rad

2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of Humanities and Social Sciences / Sveučilište u Splitu, Filozofski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:172:733927>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-25**

Repository / Repozitorij:

[Repository of Faculty of humanities and social sciences](#)

UNIVERSITY OF SPLIT

DIGITALNI AKADEMSKI ARHIVI I REPOZITORIJI

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

RODNE DINAMIKE U ROMANTIČNIM VEZAMA

JULIA VELJAČA

Split, 2024.

**ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU
SVEUČILIŠNI PRIJEDIPLOMSKI STUDIJ SOCIOLOGIJA**

ZAVRŠNI RAD

RODNE DINAMIKE U ROMANTIČNIM VEZAMA

MENTORICA:

izv. prof. dr. sc. Marija Lončar

STUDENTICA:

Julia Veljača

Split, rujan 2024.

Sadržaj

1. Uvod	1
2. Rodne dinamike	3
2.1 Rodne dinamike u kućanskim poslovima.....	4
3. Romantične veze	6
3.1 Seksualnost.....	6
3.2. Emotivnost	10
4. Metodološki i empirijski aspekti istraživanja	13
4.1 Istraživački dizajn	13
4.2 Prikaz rezultata istraživanja	15
4.2.1 Strukturalna obilježja.....	15
4.2.2 Seksualno ponašanje i seksualni stavovi	15
4.2.3 Emocionalna komunikacija	18
5. Rasprava i zaključak	21
6. Literatura.....	22
7. Metodološka i empirijska arhiva.....	25
7.1 Upitnik.....	25
7.2 Tablični i grafički prikazi empirijskih rezultata	27
Sažetak	41
Summary	42
Bilješke o autorici	43

1. Uvod

Rodne dinamike u romantičnim vezama predstavljaju važan sociološki koncept koji uključuje odnose između muškaraca i žena i kompleksnost tih odnosa. U suvremenom društvu u kojem se koncepti roda i identiteta neprekidno preoblikuju, važno je razumjeti na koji način se rodne uloge i društvena očekivanja odražavaju u modernim romantičnim vezama. Za temu ovog rada je također bitno odvojiti pojmove *spola* i *roda*. Autori (Giddens, 1992; Lindsey, 2020; Schneider 2022; Wharton, 2005; West i Zimmerman, 1987) ističu kako je rod nešto što se postiže kontinuiranim ponašanjem pojedinca, odnosno, rod je nešto što se „izvodi“ i uvjetovan je društvenim konstruktima. S druge strane, spol je ono s čime je pojedinac rođen i uvjetovan je biološkim karakteristikama. Promjene u modernim društvima dovode do preispitivanja rodni uloga kako bi se otkrilo zašto muškarci i žene imaju različite stavove i ponašanja u romantičnim vezama. Autori (Duncombe i Marsden, 1993; Giddens, 1992; Lindsey, 2020) navode da se društvo i dalje pridržava tradicionalnih vrijednosti. Uvidi ovih autora pokazuju da žene i muškarci na različite načine izražavaju svoje emocije u romantičnim odnosima. Također, muškarcima i ženama su pripisane drugačije rodne uloge i kada je riječ o seksualnosti unutar romantične ili seksualne veze.

Stoga je ovo istraživanje usmjereno na proučavanje rodni dinamika u romantičnim vezama s ciljem ispitivanja razlika u seksualnim stavovima i seksualnom ponašanju te načinu izražavanja privrženosti/ljubavi između muškaraca i žena. Metoda istraživanja uključivala je kvantitativni pristup putem ankete, a *online* upitnik koristio se kao glavni mjerni instrument. Istraživački uzorak sastojao se od 1% populacije mladih grada Splita. Istraživanje je provedeno tijekom srpnja i kolovoza 2024. godine na prigodnom uzorku od 259 mladih u dobi od 20 do 34 godine koji su u heteroseksualnim romantičnim vezama. *Online* upitnik je sadržavao pitanja usmjerena na seksualne stavove, seksualno ponašanje i načine izražavanja privrženosti, što je omogućilo detaljno istraživanje postavljenih hipoteza. Posebni istraživački ciljevi uključivali su ispitivanje razlika u seksualnom ponašanju, seksualnim stavovima i načinima izražavanja privrženosti između muškaraca i žena u romantičnim vezama.

Ovaj rad sastoji se od nekoliko ključnih poglavlja koja detaljno obrađuju temu rodni dinamika u romantičnim vezama. Nakon uvoda, u drugom poglavlju definira se pojam rodne dinamike na način da se prikazuje kako društvene norme i očekivanja oblikuju rodne identitete i ponašanja u romantičnim vezama. Ovdje se razmatraju osnovni koncepti i teorije koje objašnjavaju kako rodne uloge utječu na odnose u romantičnim vezama. Treće poglavlje obuhvaća dva glavna aspekta romantičnih veza – emotivnost i seksualnost gdje se razmatraju

razlike u seksualnim stavovima i ponašanju između muškaraca i žena te kako te razlike utječu na dinamiku odnosa. Četvrto poglavlje prikazuje metodološke i empirijske aspekte istraživanja: istraživačke ciljeve, hipoteze, metodu prikupljanja podataka, uzorak te konceptualnu i operacionalnu shemu varijabli i indikatora. U ovom poglavlju prikazani su i rezultati provedenog istraživanja kao i analize statističkih testova. U petom poglavlju iznose se zaključci istraživanja, gdje se prikazuju glavni rezultati i odgovori na istraživačke hipoteze. Također, raspravlja se o interpretacijama rezultata i njihovom značaju za razumijevanje rodne dinamika u romantičnim vezama, a jednako tako i o ograničenjima istraživanja te preporukama za buduća istraživanja. Šesto poglavlje sadrži popis literature i internetskih izvora korištenih u pisanju rada. Sedmo poglavlje prikazuje metodološku i empirijsku arhivu, u kojoj su priloženi korišteni anketni upitnik te tablični i grafički prikazi rezultata istraživanja. Na samom kraju rada nalazi se sažetak na hrvatskom i engleskom jeziku te bilješke o autorici.

2. Rodne dinamike

Europski institut za ravnopravnost spolova definira rodnu dinamiku kao „odnose i interakcije između djevojčica, dječaka, žena i muškaraca“. Prema toj definiciji, rodna dinamika je proizvod sociokulturnih ideja o rodu i odnosima moći koji ih definiraju. Ovisno o tome kako se rodne dinamike reflektiraju u društvu, one mogu ili osnažiti već postojeće norme, ili ih dovesti u pitanje (*European Institute for Gender Equality*, 2016).

Statusi i uloge u društvu omogućuju ljudima da se ponašaju u skladu s uspostavljenim normama. Međutim, kada se norme ponašanja „prečvrsto“ definiraju, to može ljudima ograničiti slobodu djelovanja. Takve „čvrste“ definicije često dovode do razvoja stereotipa, koji su pojednostavljena shvaćanja o određenoj grupi ljudi i obično se koriste za opravdanje diskriminacije. Razvojem stereotipa u društvu dovodi do uvjerenja da su rodne uloge biološki određene i stoga nepromjenjive. S obzirom da se rodna pitanja sve više uključuju u znanstvena istraživanja i medijska izvješća, smanjila se pomutnja povezana s pojmovima *spol* i *rod*. U sociologiji su ti pojmovi sada prilično standardizirani kako bi se odvojilo značenje. Spol se odnosi na biološke karakteristike koje razlikuju muškarce i žene. Ova definicija odnosi se na razlike između muškaraca i žena u kromosomima, anatomiji, hormonima, reproduktivnim sustavima i drugim fiziološkim komponentama. Rod se odnosi na one društvene, kulturne i psihološke osobine povezane s muškarcima i ženama kroz određene društvene kontekste. Spol je ono što čini ljude muškarcima ili ženama, a rod je ono što ih čini muževnima ili ženstvenima. Spol je određeni status s obzirom da se osoba rađa s njim, ali rod je postignuti status s obzirom da se mora naučiti (Lindsey, 2020, 3-5).

Jedna od posljedica individualističkog pogleda na rod (pogled koji naglašava da je rod primarno iskustvo pojedinca, a ne nešto što je određeno društvenim normama) je ta što se žene i muškarci često prikazuju ili kao negativci ili kao žrtve koje eksploatiraju jedni druge ili se brane jedni od drugih. Nejednakost nije sama po sebi prisutna, ali način na koji se događa je složeniji od toga. Rod ne bi trebalo promatrati samo kao svojstvo pojedinaca, a rodna nejednakost bi trebala biti shvaćena kao proizvod složenijeg skupa društvenih sila. Te sile mogu uključivati djelovanje pojedinaca, ali one se također nalaze u očekivanjima koja su sastavni dio ljudskih interakcija, društvenih grupa te praksi institucija kroz koje pojedinac prolazi u svakodnevnom životu (Wharton, 2005, 10).

Fernandez (2023) je proveo istraživanje u kojem je analizirao rodne dinamike, s fokusom na društvene norme, identitete u razvoju, obrazovnu moć i rodno zasnovanu diskriminaciju. U istraživanju su sudjelovali sudionici različitih dobnih skupina, socijalnih

klasa i etničkih grupa. Nije navedena točna veličina uzorka, ali se ističe da su sudionici bili raznoliki kako bi se uhvatile različite perspektive unutar indijskog konteksta. Istraživanje je uključivalo polu-strukturirane intervjuje i rasprave u fokus grupama kako bi se prikupila široka paleta perspektiva. Fernandez je u ovom istraživanju koristio multidimenzionalni pristup koji se odnosi na poistovjećivanje roda s drugim dimenzijama identiteta kao što su rasa, klasa i seksualnost. Rodne dinamike su u istraživanju definirane kao temeljni društveni fenomen koji oblikuje identitete, uloge i interakcije u društvu. Postavljene su hipoteze da rodne dinamike nisu statične, već fluidne i kontekstualne, i da društveni napredak (iako je možda značajan) nije dovoljan za eliminaciju rodni nejednakosti. Ciljevi istraživanja su bili otkriti kako rodni odnosi i društvene strukture oblikuju ponašanje, percepcije i mogućnosti za različite rodne skupine, uz naglasak na mogućnosti za političke intervencije i društvene promjene. Istraživanje je provedeno korištenjem kvalitativnih metoda, odnosno polustrukturirani intervjui i tematska analiza (Fernandez, 2023, 61-63).

U prikupljenim podacima, Fernandez je identificirao pet ključnih tema: kulturne percepcije, poistovjećivanje identiteta, evoluciju maskuliniteta i feminiteta, obrazovnu moć i rodno zasnovano nasilje i diskriminaciju. U rezultatima istraživanja Fernandez ukazuje na kompleksnost rodni dinamika te naglašava izazove koje predstavljaju rodne nejednakosti. Sudionici su istaknuli da postoji sukob između tradicionalnih i modernih vrijednosti te da nastoje uskladiti te različite utjecaje. Istraživanje je također pokazalo da se rodne dinamike isprepliću s klasom i religijom, što dovodi do diskriminacije i dodatno otežava pristup resursima za marginalizirane skupine. Iako je obrazovanje prepoznato kao alat za osnaživanje, rodno zasnovano nasilje i diskriminacija i dalje su velik problem. Fernandez smatra da promjene moraju uključivati političke reforme, ali i kulturne promjene (Fernandez, 2023, 63-69).

2.1 Rodne dinamike u kućanskim poslovima

Klasnić (2017) je provela istraživanje kao dio EU projekta usmjerenog na postizanje rodne ravnopravnosti. Istraživanje je imalo nekoliko ključnih ciljeva: analizirati kako se obiteljske obaveze i kućanski poslovi dijele unutar obitelji, identificirati čimbenike koji utječu na tu podjelu, istražiti kako ta podjela utječe na profesionalni život žena te razumjeti koji čimbenici pridonose sukobu između poslovnih i obiteljskih obaveza zaposlenih žena. Istraživanje je provedeno na uzorku od 600 zaposlenih žena u Hrvatskoj, koje žive sa svojim partnerima najmanje godinu dana. Žene su bile u dobi od 18 do 65 godina, a sve su bile zaposlene. Podaci su prikupljeni putem telefonskih i *online* anketa, koje je provela agencija

Hendal d.o.o. Rezultati su pokazali da postoji značajna rodna neravnopravnost u obavljanju kućanskih poslova, pri čemu žene uglavnom obavljaju većinu tih zadataka, dok se muškarci uključuju uglavnom u povremene poslove poput održavanja automobila. Žene su procijenile da tjedno provode više vremena na svakodnevne kućanske poslove nego njihovi partneri (Klasnić, 2017, 10-12). Autorica opisuje dinamiku između muškaraca i žena kao način na koji se obiteljske obaveze i kućanski poslovi dijele između muškaraca i žena, s posebnim naglaskom na neravnopravnost koja je prisutna u većini obitelji. Ova dinamika uključuje ne samo fizičko obavljanje poslova, već i mentalni rad koji podrazumijeva organizaciju i planiranje tih zadataka, što je često odgovornost žena (Klasnić, 2017, 23-27).

Derado, Petrić i Tomić-Koludrović (2020) proveli su kvalitativno istraživanje koje se bavilo tematikom podjele kućanskih poslova u Hrvatskoj, s naglaskom na rodne strategije koje muškarci i žene koriste u svom kućanstvu. Istraživanje se temelji na podacima prikupljenim kroz 92 polustrukturirana intervjua koji su bili provedeni u različitim regijama Hrvatske. Ciljevi istraživanja bili su ispitivanje različitih strategija koje muškarci i žene primjenjuju u podjeli kućanskih poslova te utvrđivanje tipologije kućanstava na temelju tih strategija. Muške strategije podjele kućanskih poslova bile su „neupitnost“ (zadržavanje tradicionalnih uloga), „otpor promjeni“ (izbjegavanje promjena i minimalno sudjelovanje), „suradnju“ (prihvatanje promjena pod pritiskom partnerica) i „proaktivnu egalitarnost“ (aktivno sudjelovanje u svim poslovima bez rodne razlike). Ženske strategije uključuju „neupitnost“ (prihvatanje tradicionalne podjele poslova), „pritisak“ (pokušaj promjene kroz zahtjeve i prigovore), „pristajanje“ (odustajanje od promjena), i „proaktivnu egalitarnost“ (aktivno zalaganje za ravnopravnost). Rezultati istraživanja otkrili su jasnu rodnu diferencijaciju u strategijama podjele kućanskih poslova. Muškarci su najčešće primjenjivali strategije neupitnosti i otpora promjeni, zadržavajući tradicionalne rodne uloge, dok su žene primjenjivale strategije pritiska kako bi pokušale promijeniti postojeću podjelu poslova. Autori definiraju rodnu dinamiku kroz spomenute strategije koje muškarci i žene koriste u podjeli kućanskih poslova. Kroz ove strategije je vidljivo kako društveni i kulturni faktori oblikuju rodne uloge i praksu unutar kućanstava, te stvaraju razlike u podjeli rada između spolova (Derado i dr., 2020, 324-326).

3. Romantične veze

Schneider (2022) istražuje načine na koje muškarci i žene stupaju u odnos u tri kategorije: fizička intimnost, emocionalna intimnost i dugoročna predanost te tko je skloniji pokretanju svake faze. Dinamika odnosa se u modernom društvu mijenja između muškaraca i žena kroz suživot (zajednički život bez braka), razvod, seks prije braka, važnosti karijere žena i jačanje uloga muškaraca u kućanstvu. Schneider postavlja hipotezu da, iako su se intimni odnosi¹ između muškaraca i žena drastično promijenili tijekom posljednjeg stoljeća, na način da su rodne uloge „omekšale“, i dalje je pojedincima instinktivno da su muškarci oni koji iniciraju intimne odnose, a žene su te koje su primatelji muške pažnje. Rezultati istraživanja potvrđuju ovu hipotezu, jer se pokazalo da muškarci i dalje češće iniciraju fizičku i emocionalnu intimnost, kao i dugoročne obveze unutar odnosa, dok žene preferiraju biti primaoci muškog udvaranja. To upućuje na to da, unatoč evoluciji društvenih normi, osnovni obrasci muške inicijative i ženske receptivnosti ostaju dominantni u heteroseksualnim intimnim odnosima (Schneider, 2022, 11-18).

3.1 Seksualnost

Sociolozi ističu kako je seksualnost temeljena na propisanim ulogama koje su društveno nametnute. Seksualni scenariji su zajednička uvjerenja koja se odnose na to što društvo smatra prihvatljivim seksualnim mislima, osjećajima i ponašanjem za svaki spol. Rodne uloge su povezane s različitim seksualnim scenarijima — neki scenariji se smatraju prikladnijim za muškarce, a drugi za žene. Seksualni scenariji se još uvijek temelje na uvjerenjima da je za muškarce seks čin koji služi za orgazam i fizičko zadovoljstvo, dok je za žene seks nešto što proizlazi iz ljubavi i duboke intimnosti. Iako društvo možda želi veću slobodu, poput više emocionalne bliskosti za muškarce i više seksualnog zadovoljstva za žene, pojedinci se često osjećaju ograničenima zbog tradicionalnih društvenih očekivanja (Lindsey, 2020, 42-43).

Giddens (1992) smatra kako se porast romantične ljubavi može promatrati kao primjer razvoja „čistog“ odnosa. Ideali romantične ljubavi više su oblikovali očekivanja žena nego muškaraca, iako su i muškarci bili pod tim utjecajem. Ova vrsta ljubavi ima dvostruki učinak na žene. S jedne strane, potaknula je njihovu tradicionalnu ulogu domaćice. S druge strane, može se tumačiti kao način na koji se žene suočavaju s muškošću u modernom društvu. Romantična ljubav pretpostavlja da se trajna emocionalna veza može izgraditi na temelju

¹ Schneider (2022) koristi pojam „intimni odnosi“ za romantične veze.

osobina same veze te iako podupire ideju „čistog“ odnosa, također je u određenom sukobu s njom. Romantična ljubav s jedne strane podupire emocionalnu bliskost dok se s druge strane ne slaže s „čistim odnosom“, jer podupire tradicionalne uloge muškaraca i žena, u kojima su muškarci oni koji imaju moć. „Plastična seksualnost“ je vrsta seksualnosti koja nije fokusirana na stvaranje potomaka, odnosno na reprodukciju (Giddens, 1992, 2-3). Giddens (1992) raspravlja i o prvom spolnom odnosu kao činu o kojem muškarci i žene različito razmišljaju. Prvi spolni odnos za mladiće i muškarce nije nešto što ostaje zapamćeno. Za njih je to vrsta uspjeha, postignuće koje potvrđuje njihovu muškost. Za djevojke i žene to prikazuje gubitak nečega. Postoje dupli standardi za vrijeme i mjesto „gubljenja nevinosti“. Muškarce se podupire da iniciraju seksualne odnose, a djevojke se savjetuje da ne požuruju. Prvo seksualno iskustvo je jedan od pokazatelja ima li veza budućnost (Giddens, 1992, 51).

Dvostruki standard se odnosi na ideju da je muškarcima dopušteno izražavati se seksualno, dok ženama nije. Ovdje dolazi do podjele između seksualnog ponašanja i seksualnih stavova. Seksualno ponašanje se dramatično promijenilo. Dugo se pretpostavljalo da su žene imale slabiju seksualnu želju u usporedbi s muškarcima, da se teže seksualno uzbuđuju i da se manje često uzbuđuju. Sve te pretpostavke su se pokazale netočnima. S vremenom su se pojavili novi koncepti ženske seksualnosti zbog sve većeg porasta feminističkih društvenih znanstvenika koji odbacuju teoriju da je seks sa žene samo izvor reprodukcije, a ne zadovoljstva. S druge strane, rodne razlike u seksualnim stavovima i dalje postoje. Više žena nego muškaraca izražava vjerovanje da je emocionalna bliskost preduvjet za spolni odnos. Muškarci tvrde da im je seksualno zadovoljstvo i osvajanje glavni motiv za spolni odnos. Oni više preferiraju partnere tijekom kraćeg vremenskog razdoblja od žena. Kada se razmatra oralni seks, masturbacija, pornografija, stid zbog tijela i nevjenčani spolni odnosi, žene su „seks negativnije“ od muškaraca. Muškarci sanjare o seksu dok se tuširaju; žene razmišljaju o kućanskim poslovima. Žene pristupaju seksu na način da su usmjerene na osobu, a muškarci su više fokusirani na tijelo. Za razliku od žena, muškarci su manje skloni osjećati krivicu zbog svojih seksualnih aktivnosti (Lindsey, 2020, 44-46).

Muškarci također više naglašavaju seksualnu komponentu koja je karakteristična oznaka romantične ljubavi. Muškarci su skloniji vjerovati da su prikazi seksa na televiziji točni i predstavljaju stvarnost, dok žene vjeruju da prikazi ljubavi na televiziji predstavljaju stvarnost. Ljubav je uvelike idealizirana, jer se gleda kroz okvir agape (oblik ljubavi koji je nesebičan, temelji se na čistim emocijama). Rezultat toga je da se seksualni aspekti umanjuju. Zbog toga se smatra da su muškarci „nesposobni“ voljeti, a da su žene emocionalno inteligentnije i „stručnjaci“ za održavanje odnosa. Iz ovih razloga ljubav nije razumljiva u

cijelosti, odnosno u obzir se više uzima ženska perspektiva, a muška iskustva su u drugom planu (Lindsey, 2020, 214-215).

Istraživanje koje su proveli O'Sullivan, Harrison, Morrell, Monroe-Wise i Kubeka bavi se temom rodnih odnosa u kontekstu seksualnih veza mladih ljudi, posebno onih koji žive u ruralnim dijelovima Južne Afrike, te ispituje kako te dinamike utječu na seksualno ponašanje mladih i njihov rizik od zaraze HIV-om. Glavni cilj ovog istraživanja bio je istražiti kako mladi ljudi tumače i primjenjuju rodne uloge u svojim primarnim vezama² i kako te uloge utječu na njihove seksualne odluke, posebno s obzirom na prevenciju HIV-a. Rodne uloge definirane su kroz „seksualne scenarije“ koji oblikuju očekivanja o ponašanju muškaraca i žena u seksualnim interakcijama. Tradicionalno, muškarci se smatraju inicijatorima seksualnih odnosa, dok se od žena očekuje da budu pasivne, čuvaju svoju čednost i da pozitivno odgovaraju na seksualne prijedloge muškaraca. Međutim, autori su željeli istražiti kako se tradicionalno shvaćanje mijenja s dolaskom društvenih promjena i epidemije HIV-a te postoji li prostor za promjenu rodnih uloga u seksualnim odnosima. Istraživanje je provedeno među 50 mladića i djevojaka u dobi od 18 do 24 godine. Sudionici su detaljno ispitani o svojim seksualnim iskustvima i vezama kroz intervju (O'Sullivan i dr., 2006, 99-102).

Rezultati istraživanja pokazuju da iako tradicionalne rodne uloge i dalje dominiraju u seksualnim vezama, postoje određena odstupanja od tih normi. Mnogi muškarci i žene podržavaju pravo žena da same odlučuju o svojim seksualnim odnosima. Na primjer, iako većina muškaraca inicira seksualne odnose, neki od njih smatraju da bi žene trebale imati slobodu izraziti svoje želje i potrebe te povremeno preuzeti inicijativu. S druge strane, neke žene su izrazile kako bi htjele inicirati seks, ali češće koriste suptilne ili neverbalne načine kako bi izrazile svoje želje. Međutim, mnoge žene i dalje doživljavaju pritisak da pristanu na seks čak i kad to ne žele, često iz osjećaja obaveze ili straha da će ugroziti vezu ako odbiju partnera. Jedan od ključnih aspekata istraživanja bio je ispitati imaju li muškarci i žene mogućnost pregovarati o seksualnim odnosima i odbiti neželjeni seks, što je kritično za smanjenje rizika od HIV-a. Istraživanje je pokazalo da su žene često te koje odbijaju seks, ali zanimljivo je da su i muškarci izjavili da ponekad sudjeluju u seksualnim aktivnostima koje ne žele. Također, rezultati su pokazali da su muškarci najčešće oni koji odlučuju o kontracepciji, odnosno hoće li se ili neće koristiti. Autori su zaključili da se tradicionalne rodne norme još uvijek snažno drže, ali da polako dolazi do malih promjena (O'Sullivan i dr., 2006, 102-107).

² O'Sullivan i suradnici (2006) koriste pojam „primarne veze“ za romantične veze.

Činjenicu da muškarci i žene imaju različite prioritete pri biranju svog potencijalnog partnera dokazali su Fisman, Iyengar, Kamenica i Simonson (2006), koji su proveli eksperiment koji je proveden u obliku „brzih spojeva“ (*speed dating*) među studentima diplomskog studija na Sveučilištu Columbia. Sudionici su razgovarali sa svakim potencijalnim partnerom četiri minute. Nakon svakog susreta, sudionici su morali odlučiti žele li ponovno vidjeti tog partnera (Fisman i dr., 2006, 673-678). Autori su postavili nekoliko hipoteza, među kojima je bila ta da će muškarci više cijeniti fizičku privlačnost, a žene inteligenciju i ambiciju. Rezultati istraživanja potvrdili su da je muškarcima fizički izgled bio daleko najvažniji faktor. Muškarci su češće birali partnerice koje su smatrali više privlačnima na skali od 1 do 10. To znači da su muškarci puno više pažnje pridavali izgledu žene nego drugim osobinama kao što su inteligencija ili ambicija. Žene su također uzimale u obzir fizičku privlačnost, ali ona im nije bila toliko bitna kao muškarcima. Ženama je također izgled bio važan, ali su im druge karakteristike bile važnije (Fisman i dr., 694-695).

Landripet, Božičević, Baćak i Štulhofer (2023) bavili su se promjenama u rizičnom spolnom ponašanju mladih osoba u periodu od 2005. do 2021. godine. Takva ponašanja uključuju rani spolni odnos, nezaštićene spolne odnose, veći broj spolnih partnera i istovremene veze, što sve povećava rizik od spolno prenosivih infekcija (SPI). Istraživanje je provedeno u tri vala, 2005., 2010. i 2021. godine, na uzorku mladih u dobi od 18 do 25 godina. Godine 2005. i 2010. podaci su prikupljeni metodom licem u lice, dok je 2021. zbog pandemije COVID-19 korištena metoda internetskog anketiranja. Upitnici su sadržavali pitanja o sociodemografskim karakteristikama, znanju o HIV/AIDS-u, stavovima prema spolnim ulogama, vjеровanjima o korištenju kondoma te samopouzdanju. Podaci su analizirani pomoću regresijskih modela kako bi se kontrolirali sociodemografski čimbenici (Landripet i dr., 2023, 187-189).

U rezultatima istraživanja uočeno je da je prosječna dob prvog spolnog odnosa porasla između 2005. i 2021. godine, kao i učestalost korištenja kondoma. U 2021. godini, 80% sudionika je koristilo kondom pri prvom spolnom odnosu, što predstavlja porast od 15% u odnosu na prethodne godine. Dosljedno korištenje kondoma tijekom posljednjih 12 mjeseci 2023. godine također je poraslo, no ostalo je na niskoj razini – manje od 50% muškaraca i oko 40% žena izjavilo je da redovito koriste kondome. Također, broj spolnih partnera kod muškaraca je smanjen, dok je kod žena ostao relativno stabilan. Kada su se analizirale promjene u pet ključnih pokazatelja spolnog rizika (dob prvog spolnog odnosa, broj spolnih partnera u prošloj godini, korištenje kondoma pri prvom spolnom odnosu, dosljedna upotreba kondoma u posljednjih 12 mjeseci, istovremeni spolni odnosi), uočeno je značajno smanjenje rizika u

gotovo svim kategorijama. Muškarci i žene su 2005. i 2010. godine imali 1,5 do 3 puta veću vjerojatnost da prijave rani spolni debi, veći broj spolnih partnera i istovremene odnose u odnosu na 2021. godinu. Također, korištenje kondoma pri prvom odnosu bilo je značajno niže u ranijim valovima istraživanja (54-76% manja vjerojatnost) nego u 2021. godini. Autori ističu kako, unatoč pozitivnim pomacima, i dalje nedostaju sustavne javnozdravstvene politike i edukacija o spolnom i reproduktivnom zdravlju, što bi pomoglo smanjiti rizike od spolno prenosivih infekcija (Landripet i dr., 2023, 190-195).

3.2. Emotivnost

Važno je biti otvoren i dijeliti svoje osjećaje u vezi, a to može biti ključno i u kasnijim fazama ljubavi i braka. Tradicionalno, društvo ima različita očekivanja od muškaraca i žena. Često se očekuje da muškarci budu manje otvoreni i ranjivi, dok se od žena očekuje da budu izražajnije. Na početku veze, muškarci obično koriste izravnije načine za izražavanje svojih osjećaja i pokazivanje interesa za partnera. Međutim, kako veza napreduje, muškarci često postaju manje izravni i manje otvoreni u komunikaciji, što može frustrirati žene. Očekuje se da će žene i dalje biti otvorene i izražajne te da će komunikacija biti važna i kasnije u vezi. U heteroseksualnim vezama je ponašanje muškarca najvažnije, odnosno oni su ti koji određuju razinu intimnosti u vezi, što može utjecati na opće zadovoljstvo u vezi. To može biti rezultat društva koje često potiče muškarce da budu emocionalno manje otvoreni. Također, romantika se često povezuje s izražavanjem osjećaja, što može smetati muškarcima koji više cijene fizičku bliskost i praktične geste za izražavanje ljubavi. Umjesto razgovora, muškarci pokazuju ljubav kada „rade“ muževne stvari za svoju partnericu, poput popravljavanja automobila (Lindsey, 2020, 214-215).

Muškarci nemaju toliko iskustva koliko žene u izražavanju emocija što dovodi do toga da ne znaju procijeniti ni tuđe emocije. S druge strane, žene otvoreno iskazuju svoje emocije i verbalno i fizički što dovodi do toga da dobro procjenjuju i tuđe emocije. Rodne razlike u iskazivanju emocija uzrokuju probleme u heteroseksualnim vezama zbog ideologija koje u braku i vezama zahtijevaju emocionalnu komunikaciju. Samim time nemogućnost muškaraca da iskažu svoje emocije dovodi do problema u odnosu. Jedan od mogućih razloga zašto postoji rodno uvjetovana razlika u izražavanju emocija može biti taj što muškarci zapravo žele i trebaju intimnost u svojoj vezi, ali zbog društvenih očekivanja muškarci često neće iskazati svoje emocionalne potrebe (Duncombe i Marsden, 1993, 230-236).

Fischer (1993) navodi kako se za ljude se ne može reći da su jednostavno emotivni jer postoji čitav spektar ljudskih emocija, pozitivnih i negativnih. Pojam *emocionalnost* je prema tome pogrešan, jer se taj pojam najčešće koristi kada je riječ o negativnim emocijama, kao što su tuga, povrijeđenost, ili bijes. Iz ovog razloga bi opću tvrdnju o većoj emocionalnosti žena, koja se čini bitnim dijelom psiholoških, ali i feminističkih diskursa o rodu, trebalo ozbiljno preispitati i zapitati se što zapravo znači da su žene emotivnije. Fischer, stoga, tvrdi da je opća tvrdnja da je jedan ili drugi spol emotivniji nemoguća, jer je pitanje daleko kompliciranije od toga. Osnovna pretpostavka je da su muškarci i žene u načelu jednako skloni doživljavanju i izražavanju različitih emocija, te da su razlike u emocionalnom životu muškaraca i žena uvelike posljedica kulturoloških i društvenih čimbenika (Fischer, 1993, 306).

Jedan od mitova u romantičnim odnosima je taj da su žene „romantičniji“ rod, odnosno žene se percipiraju kao romantičarke koje se prebrzo zaljubljuju. Ovo uvjerenje je povezano sa stereotipima o emocionalnoj prirodi žena koja ih preplavljuje kada se zaljube. Unatoč promjenama u rodnoj ulozi, desetljeća istraživanja razbijaju ovaj mit. Muškarci izražavaju višu razinu romantične ljubavi i brže i jače se zaljubljuju od žena. Muškarci također postižu više na romantičnoj idealizaciji ljubavi. Međutim, kada se žene odluče zaljubiti, nadmašuju muškarce u razinama emocija i euforije. Ovo vrijedi i za starije i mlađe žene te one koje su u ozbiljnim vezama ili braku (Lindsey, 2020, 213-214).

Emocionalna bliskost je važna komponenta intimnih odnosa, a inicijacija veze je jedan primjer: bez obzira na to radi li se o fizičkom ili verbalnom kontaktu, osoba koja inicira kontakt s drugom osobom automatski je ranjivija. Taj čin iniciranja odnosa temeljni je element u uspostavljanju emocionalne veze s drugom osobom. S vremenom takve interakcije dovode do „zaljubljenosti“. S vremenom će netko izreći frazu „volim te“, a neizgovaranje te fraze može ukazivati na prekid veze. Ova fraza je prepoznatljiv znak emocionalne bliskosti diljem svijeta. Obično se izgovara nakon što se stvori emocionalna povezanost, često unutar prvih nekoliko mjeseci izlaska s nekim, a ponekad i mnogo ranije. To označava predanost i osjećaj povjerenja. Nedostatak uzvraćanja može imati moć ne samo da zaustavi pozitivne romantične interakcije koje su do sada postignute, već i neuspjeli pokušaj prijelaza veze na sljedeću fazu. Budući da se od žena očekuje da posjeduju emocionalnu toplinu, može se očekivati da će one prve izraziti ovu frazu ili iskreno nakon nekog vremena ili manje iskreno nakon kratkog vremena kako bi uspješno zadovoljile vlastite ciljeve (Schneider, 2022, 14).

Harrison i Shortall (2011) proveli su istraživanje koje se bavi pitanjem tko prvi osjeća i verbalno izražava ljubav u romantičnim vezama – muškarci ili žene. U društvu prevladava uvjerenje da su žene romantičnije i da se brže zaljubljuju, ali njihovo istraživanje preispituje tu

pretpostavku na način da su pokušali utvrditi postoje li razlike između muškaraca i žena u vremenu zaljublivanja i izricanja fraze „volim te“. Uzorak su im bili studenti, za koje se inače smatra da su skloni zaljublivanju. Cilj istraživanja bio je istražiti stereotipe o ljubavi, romantičnim osjećajima i izražavanju tih osjećaja između muškaraca i žena. Postavljena je hipoteza da će žene percipirati sebe kao one koje se brže zaljubljuju i prve izražavaju ljubav, ali da će stvarni podaci pokazati da su muškarci ti koji se prvi zaljubljuju i prvi verbaliziraju svoje osjećaje. Ispitivano je tko je prvi rekao „volim te“, koliko brzo su sudionici mislili da će se zaljubiti u vezi, i kako te percepcije variraju između muškaraca i žena. Rezultati su pokazali da, iako većina sudionika vjeruje da se žene zaljubljuju prve i prve izgovaraju „volim te“, podaci su pokazali da se muškarci prvi zaljubljuju i izgovaraju te riječi. Muškarci su u prosjeku rekli da su se zaljubili unutar nekoliko tjedana do nekoliko mjeseci, a žene su izjavile da su se zaljubile tek nakon nekoliko mjeseci. Također, tri puta više muškaraca nego žena izjavilo je da su prvi rekli „volim te“ u vezi. Ovi rezultati sugeriraju da su žene opreznije kada je u pitanju ljubav, što je suprotno od društvenih uvjerenja o tome da se žene brže zaljubljuju (Harrison i Shortall., 2011, 727-735).

4. Metodološki i empirijski aspekti istraživanja

4.1 Istraživački dizajn

Opći cilj istraživanja je ispitati rodnu dinamiku u romantičnim vezama. Uz opći cilj istraživanja postavljeni su i posebni istraživački ciljevi:

- ispitati razlike u seksualnim stavovima između muškaraca i žena u romantičnim vezama
- ispitati razlike u seksualnom ponašanju u romantičnim vezama
- ispitati razlike u načinu iskazivanja osjećaja privrženosti prema partneru

Sociološka istraživanja temelje se na postavljenim hipotezama. S obzirom na ciljeve istraživanja, postavljene su sljedeće hipoteze:

[H1] — Žene pridaju veću važnost emocionalnoj bliskosti za prvi spolni odnos nego muškarci

[H2] — Muškarci pridaju veću važnost fizičkoj privlačnosti nego žene

[H3] — Žene se češće brinu o kontracepciji nego muškarci

[H4] — Žene verbalno i izravno izražavaju osjećaje prema partneru, za razliku od muškaraca koji koriste neverbalne načine izražavanja

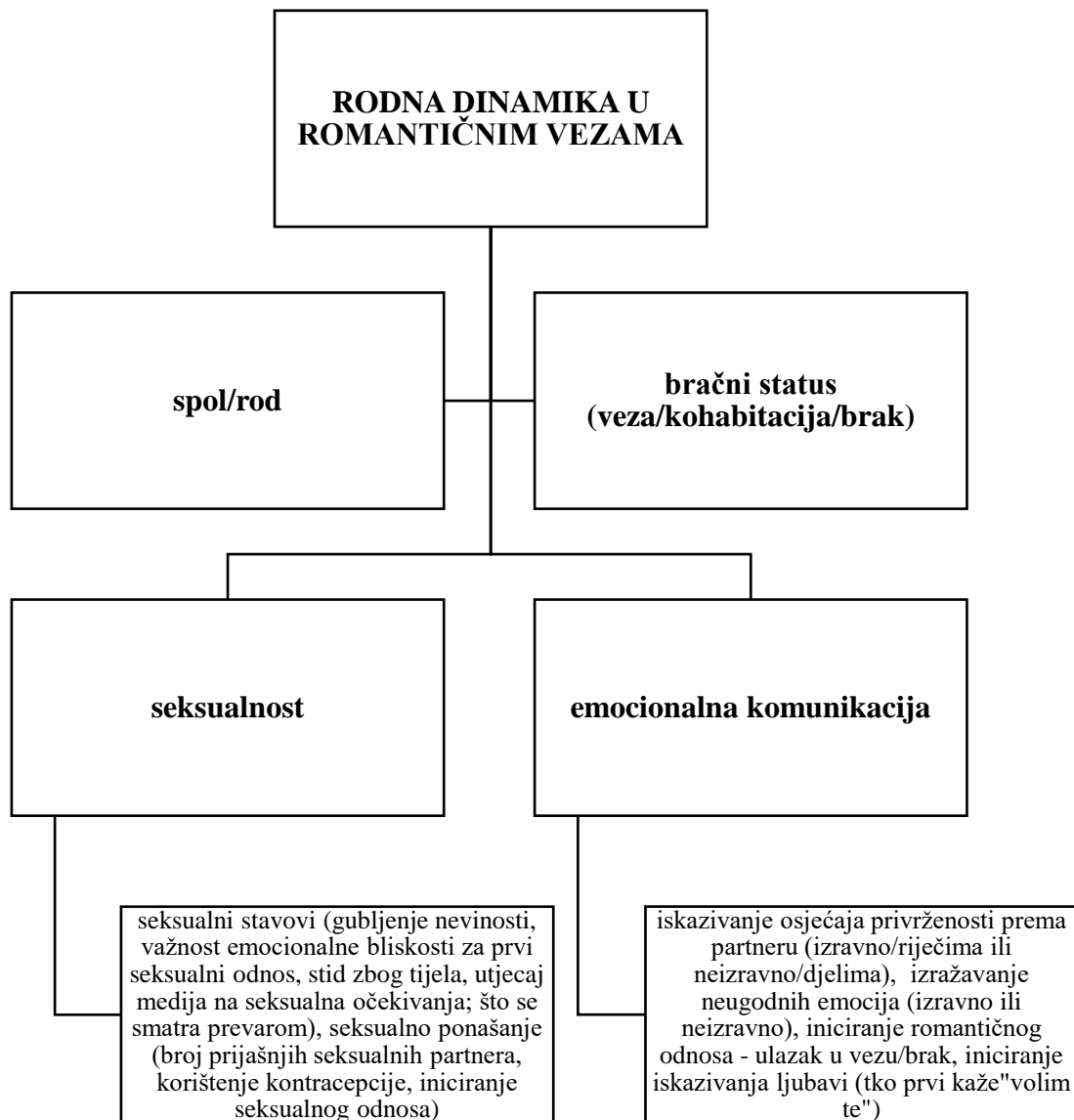
Istraživanje je provedeno u srpnju i kolovozu 2024. godine. Uzorak (N=259) je bio prigodan te je uključivao mlade u tri dobne skupine: 20-24, 25-29, 30-34. *Online* upitnik (*Google obrazac*) postavljen je na Instagram i Facebook stranice Studentskog zbora Sveučilišta u Splitu i Filozofskog fakulteta u Splitu. Empirijski su podatci obrađeni, analizirani u programu SPSS³ tijekom kolovoza i rujna 2024. godine. Istraživanje je dobilo suglasnost Etičkog povjerenstva Filozofskog fakulteta u Splitu. Upitnik se sastojao od tri seta pitanja. Prvi set pitanja uključivao je strukturalna obilježja mladih (spol, dob, bračni status). Drugi set pitanja odnosio se na emocionalnu komunikaciju, odnosno na iniciranje ulaska u vezu, izgovaranje riječi „volim te“, načine pokazivanja privrženosti svom partneru te načine rješavanja nesuglasica u vezi. Sudionicima je za prikazivanje privrženosti u vezi ponuđeno pet načina iskazivanja privrženosti te skala učestalosti za svaki od načina, skala učestalosti te seksualnih i emocionalnih aspekata romantičnih vezi. Trećim setom pitanja ispitivali su se seksualni stavovi i ponašanja koristeći skalu slaganja od 1 do 5 ili koristeći ponuđene odgovore. Za utvrđivanje seksualnih stavova, mladima je ponuđeno 7 tvrdnji s ponuđenim odgovorima uopće se ne slažem, ne slažem se, niti se slažem niti se ne slažem, slažem se i potpuno se slažem. Ispitivali su se stavovi o stupanju u vezu i seksualni odnos te o utjecaju porno filmova na

³ Statistical Package for Social Sciences — jedan od najčešće korištenih programa za obradu podataka

očekivanja u seksualnim odnosima. Pod seksualnim stavovima ispitivalo se i što se smatra prevarom u vezi. Nadalje, seksualno ponašanje je ispitano kroz broj prijašnjih seksualnih partnera, korištenje kontracepcije i iniciranje seksualnog odnosa.

Indikatori kojima su se mjerile varijable seksualnosti i emocionalne komunikacije su na temelju autora (Giddens, 1992; Lindsay, 2020; O'Sullivan i dr., 2006, Schneider, 2022) koji su se također bavili temama koje se tiču međudnosa muškaraca i žena u romantičnim i/ili seksualnim vezama (vidi Prikaz 1).

Prikaz 1. Konceptualizacija i operacionalizacija varijabli (seksualnost i emotivna komunikacija) i indikatora

4.2 Prikaz rezultata istraživanja

4.2.1 Strukturalna obilježja

U istraživanju je sudjelovalo 259 mladih u heteroseksualnim ljubavnim vezama, od kojih je 114 muškaraca (44%) i 145 žena (56 %) što pokazuje uglavnom pravilnu distribuciju sudionika prema spolu (vidi *Tablični prikaz 1.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). U upitniku su sudjelovali mladi u tri dobne skupine. Sve dobne skupine su ravnomjerno raspoređene i svaka čini otprilike trećinu ukupnog uzorka (vidi *Tablični prikaz 2.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). U prvoj dobnoj skupini (20-24) se nalazi 98 sudionika, što čini 37.8% ukupnog broja sudionika. U drugoj dobnoj skupini (25-29) nalaze se 83 sudionika, što čini 32% ukupnog broja sudionika. U trećoj skupini nalazi se 78 sudionika, što čini 30.2% ukupnog broja sudionika. Ovo je najmanje zastupljena dobna skupina u tablici. Što se tiče bračnog statusa, najveći postotak, 61% sudionika, nalazi se u ljubavnoj vezi, dok je 20.5% u izvanbračnoj zajednici. Bračnu zajednicu čini 18.5% sudionika (vidi *Tablični prikaz 3.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

4.2.2 Seksualno ponašanje i seksualni stavovi

Što se tiče stavova vezanih uz seksualne odnose, 34,7% sudionika u potpunosti se slaže s tvrdnjom da ne bi mogli "izgubiti nevinost" s osobom u koju nisu zaljubljeni, dok se 25,5% slaže s tom tvrdnjom. Nasuprot tome, 15,1% ne slaže se s ovom tvrdnjom, a 8,1% se uopće ne slaže s tim stavom (vidi *Tablični prikaz 8.1.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). 27% sudionika ne slaže s tvrdnjom da im smeta ako je njihov partner imao više seksualnih partnera, dok 29,3% ima neutralan stav. S druge strane, 18,1% se slaže, a 5,8% u potpunosti se slaže s ovom tvrdnjom (vidi *Tablični prikaz 8.2.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Također, 32% sudionika potpuno se slaže da moraju biti zaljubljeni u osobu prije nego što s njom stupe u seksualni odnos, a 24,3% se slaže s tom tvrdnjom. Nasuprot tome, 13,9% ne slaže se s ovim uvjerenjem (vidi *Tablični prikaz 8.3.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Fizička privlačnost igra ključnu ulogu za više od trećine sudionika. Naime, 39,8% se slaže da ne bi mogli biti s osobom koja im nije fizički privlačna, a 27,4% se u potpunosti slaže s ovom tvrdnjom. Međutim, 9,3% se ne slaže, a 2,7% uopće ne slaže s ovim stavom (vidi *Tablični prikaz 8.4.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Postoji i podjela u mišljenjima o potrebi za ulaskom u vezu prije seksualnih odnosa. 23,6% sudionika u potpunosti se slaže da moraju biti u vezi s osobom prije nego što stupe u seksualne odnose, a 20,5% također podržava ovaj stav. Međutim, 19,3% sudionika se ne slaže, a 14,7% uopće ne slaže s ovom tvrdnjom (vidi *Tablični prikaz 8.5.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Kada je riječ o osobnim nesigurnostima tijekom seksualnih

odnosa, 32,4% sudionika izjavljuje da se ne slaže s tvrdnjom da se osjećaju nesigurno u vezi svog tijela tijekom seksualnih odnosa, dok se 30,9% uopće ne slaže. Manji udio sudionika, 8,9%, slaže se da osjećaju nesigurnost, dok 3,9% to u potpunosti potvrđuje vidi (*Tablični prikaz 8.6.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Osjećaj krivnje nakon seksualnih odnosa nije prisutan kod više od polovice sudionika. Naime, 52,5% njih izjavljuje da se uopće ne slaže s tim, dok se 22,8% jednostavno ne slaže. Međutim, manji broj sudionika, 6,9%, osjeća krivnju nakon seksualnog odnosa. Na kraju, uspoređivanje vlastitih seksualnih odnosa s onima u porno filmovima nije česta pojava među sudionicima. U najvećim distribucijama, 62,2%, sudionici izjavljuju da se uopće ne slaže s tom tvrdnjom, dok se 22,4% slaže s tim da ne uspoređuju svoje odnose s onima u filmovima. S druge strane, 5,8% priznaje da ponekad rade takve usporedbe, dok 0,4% u potpunosti potvrđuju ovu tvrdnju (vidi *Tablični prikaz 8.7.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

Sukladno prvom postavljenom cilju, postavljena je prva hipoteza [H1] koja pretpostavlja da žene pridaju veću važnost emocionalnoj bliskosti za prvi spolni odnos nego muškarci. Rezultati *Mann-Whitney U-testa* pokazuju statistički značajnu razliku s obzirom na spol pri čemu žene imaju jači stav prema tome da ne bi htjele „izgubiti nevinost“ s osobom u koju nisu zaljubljene. Nadalje, žene vjeruju da moraju biti zaljubljene u osobu te biti u vezi s osobom prije nego s njom stupe u seksualne odnose (Vidi **Prikaz 1**).

Prikaz 1. Mann-Whitney U-test razlika u važnosti emocionalne bliskosti za prvi seksualni odnos između muškaraca i žena

	spol	N	Mean Rank	U	Z	p
ne bih mogao/la „izgubiti nevinost“ s osobom u koju nisam zaljubljen/a	M	114	93,55	4109,500	-7,190	< 0,001
	Ž	145	158,66			
moram biti zaljubljen/a u osobu prije nego s njom stupim u seksualni odnos	M	114	98,04	4621,000	-6,277	< 0,001
	Ž	145	155,13			
moram biti u vezi s osobom da bih stupio/la u seksualne odnose s njom	M	114	103,14	5202,500	-5,230	< 0,001
	Ž	145	134,93			

Također, sukladno prvom postavljenom cilju, postavljena je druga hipoteza [H2] koja pretpostavlja da muškarci pridaju veću važnost fizičkoj privlačnosti nego žene. Rezultati *Mann-Whitney U-testa* pokazuju da su žene blago sklonije složiti se s tvrdnjom da ne bi mogle biti s osobom koja nije fizički privlačna, ali ta razlika nije velika, odnosno nema statistički značajne razlike između stavova muškaraca i žena kada je riječ o ulasku u vezu s osobom koja je fizički privlačna (Vidi **Prikaz 2**).

Prikaz 2. Mann-Whitney U-test razlika u važnosti fizičke privlačnosti između muškaraca i žena

	spol	N	Mean Rank	U	Z	p
ne bih mogao/la biti s osobom koja nije fizički privlačna	M	114	123,73	7550,500	-1,253	0,210
	Ž	145	134,93			

Na pitanje koliko su seksualnih partnera imali prije svoje trenutne veze, sudionici su u najvećim distribucijama (36,7%) odgovorili da nisu imali seksualnih partnera prije trenutne veze. U nešto manjim distribucijama (18,5%) sudionici su imali jednog seksualnog partnera, a 15,8% imalo je dva seksualna partnera prije svoje trenutne veze. 10% sudionika imalo je tri seksualna partnera prije trenutne veze. Četiri ili više seksualnih partnera imao je nizak postotak sudionika (vidi *Tablični prikaz 9.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

Iniciranje seksualnog odnosa podijeljeno je u dvije kategorije: oni koji su sami inicirali prvi seksualni odnos i oni koji su izjavili da je njihov partner ili partnerica inicirao. Rezultati pokazuju gotovo ravnomjernu podjelu između odgovora sudionika. 49,8% je odgovorilo da su oni inicirali prvi seksualni odnos, dok je 50,2% odgovorilo da je njihov partner ili partnerica inicirao prvi seksualni odnos (vidi *Tablični prikaz 10.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

Na pitanje o korištenju kontracepcije u svojoj trenutnoj vezi, sudionici su u najvećim distribucijama (29,7%) naveli da se i oni sami i njihov partner ili partnerica zajednički brinu o kontracepciji. Ovo pokazuje da je zajednička odgovornost za kontracepciju najčešći model u ovim vezama. 20,5% ispitanika preuzimaju odgovornost za kontracepciju, a u 23,6% slučajeva ta odgovornost je na njihovom partneru ili partnerici. 23,9% parova ne koristi nikakvu kontracepciju, što je u skoro jednakim distribucijama kao i situacija u kojoj samo jedan partner brine o tome (23,6%). Na kraju, 2,3% ispitanika navodi da uopće nemaju seksualne odnose u trenutnoj vezi (vidi *Tablični prikaz 11.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

Sukladno drugom cilju postavljena je hipoteza [H3] koja pretpostavlja da žene češće brinu o kontracepciji nego muškarci. Rezultati Hi-kvadrat testa ukazuju na to da postoji statistički značajna razlika u seksualnom ponašanju muškaraca i žena kada je riječ o korištenju kontracepcije. Žene češće tvrde da zajedno s partnerom brinu o kontracepciji, dok muškarci češće tvrde da sami brinu o kontracepciji (vidi **Prikaz 3**).

Prikaz 3. Hi-kvadrat test razlika u brizi o kontracepciji između muškaraca i žena

	M (%)	Ž (%)	df	χ^2	p
ja se brinem za kontracepciju	31	11	4	19,104	< 0,001
moj partner/ica se brine za kontracepciju	20,2	26,9			
ni ja ni partner/ica ne koristimo nikakvu kontracepciju	21,1	26,2			
i ja i partner/ica se brinemo za kontracepciju	25,4	32,4			
partner/ica i ja nemamo seksualne odnose	2,3	3,5			

Mlade se ispitivalo o tome što smatraju prevarom u vezi u različitim situacijama. Prva tvrdnja istražuje smatraju li sudionici da je prevara kada se njihov partner ili partnerica dopisuje preko interneta s osobom suprotnog spola koju ne poznaju. Od ukupno 259 sudionika, više od trećine njih (39,4%) smatra da je takvo ponašanje prevara. 22,4% smatra da to nije prevara, dok je 38,2% neodlučno ili nesigurno (vidi *Tablični prikaz 12.1.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Druga tvrdnja odnosi se na plesanje njihovog partnera ili partnerice s osobom suprotnog spola tijekom izlaska. Ovdje je stav sudionika podijeljen otprilike u trećine: 30,9% smatra to prevarom, dok 31,3% ne smatra. Preostalih 37,8% nisu sigurni kako bi to okarakterizirali (vidi *Tablični prikaz 12.2.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Treća tvrdnja bavi se kontaktom s bivšim partnerom ili partnericom. Približno polovica sudionika (49%), smatra da je kontakt s bivšim partnerom prevara. 15,1% ne dijeli to mišljenje, dok 35,9% nije sigurno u svoj stav (vidi *Tablični prikaz 12.3.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Četvrta tvrdnja se fokusira na gledanje porno filmova. Više od polovice mladih (63,3%) ne smatra to prevarom. 13,1% misli suprotno, dok 23,6% nije sigurno (vidi *Tablični prikaz 12.4.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Posljednja tvrdnja odnosi se na situaciju u kojoj partner ili partnerica ne dopušta upotrebu svog mobitela bez njihove prisutnosti. Ovdje otprilike trećina (36,3%) to smatra prevarom, druga trećina (35,5%) to ne smatra prevarom, dok 28,2% nije sigurno (vidi *Tablični prikaz 12.1.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

4.2.3 Emocionalna komunikacija

Načini iskazivanja ljubavi prema partneru ili partnerici podijeljeni su u pet kategorija, a sudionici su odgovorili koliko često koriste te načine; nikada, rijetko, ponekad, često ili uvijek. Kad je u pitanju izricanje riječi „volim te“, sudionici su u najvećim distribucijama (32,4%) naveli da uvijek iskazuju ljubav riječima „volim te“, dok je 29,3% to činilo ponekad, a 27,4% često. S druge strane, samo 5,8% to rijetko radi, a 5% nikada ne izgovara te riječi (vidi *Tablični prikaz 6.1.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Za uručivanje komplimenata svom partneru/ici, 38,6% sudionika izjavilo je da često iskazuju ljubav na taj način, a 24,7% to čini

uvijek. Manji postotak (5,4%) priznaje da rijetko daje komplimente, a 0,8% nikada (vidi *Tablični prikaz 6.2.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Tjelesne geste, poput zagrljaja, poljubaca i držanja za ruke, imaju donekle visoku učestalost u izrazima ljubavi. Skoro polovica sudionika (47,1%) uvijek iskazuje ljubav na ovaj način, dok 30,1% to čini često, a tek 0,8% izjavljuje da nikada ne koristi ove geste (vidi *Tablični prikaz 6.3.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). S druge strane, davanje poklona ili priređivanje iznenađenja nije toliko uobičajeno – samo 9,3% to čini uvijek, dok najveći postotak (51,7%) to prakticira ponekad (vidi *Tablični prikaz 6.4.* u prilogu Tablični i grafički prikazi). Plaćanje računa prilikom zajedničkih izlazaka (npr. večera, kino, piće) varira u učestalosti. Trećina sudionika (30,1%) to čini često, dok 12,4% to uvijek radi. S druge strane, najveći dio, njih 45,6%, izjavljuje da ponekad preuzme tu ulogu, dok 8,9% rijetko plaća, a 3,1% nikada ne preuzima tu odgovornost (vidi *Tablični prikaz 6.5.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

Sukladno trećem cilju postavljena je hipoteza **[H4]** koja pretpostavlja da žene verbalno i izravno izražavaju osjećaje prema partneru, za razliku od muškaraca koji koriste neverbalne načine izražavanja. Kada je riječ o verbalnom izražavanju ljubavi, odnosno riječima „volim te“, provedeni *Mann-Whitney U-test* pokazuje da postoje statistički značajna razlika između muškaraca i žena u izražavanju ljubavi. Prema rezultatima, žene češće koriste riječi kao izraz ljubavi. Nema značajne razlike između muškaraca i žena u davanju komplimenata; oba spola pokazuju sličan nivo ove vrste iskazivanja ljubavi. Žene su u prosjeku rangirane više od muškaraca kada je riječ o tjelesnim gestama, što može značiti da žene češće koriste tjelesne kontakte kao način izražavanja svojih osjećaja. Razlika u davanju poklona i iznenađenja između muškaraca i žena nije značajna, što ukazuje da oba spola podjednako cijene i koriste ovu vrstu izraza pažnje. Muškarci su u prosjeku rangirani više od žena u vezi s plaćanjem računa, što može ukazivati na to da muškarci češće preuzimaju odgovornost za financijske obaveze (vidi **Prikaz 4**).

Prikaz 4. Mann-Whitney U-test razlika u načinu izražavanja osjećaja između muškaraca i žena

	spol (N)	N	Mean	U	Z	p
riječima „volim te“	M	114	115,90	6658,000	-2,800	0,005
	Ž	145	141,08			
komplimentima	M	114	123,18	7488,000	-1,370	0,171
	Ž	145	135,36			
zagrljajima, poljupcima, držanjem za ruke	M	114	107,50	5699,500	-4,624	< 0,001
	Ž	145	147,69			
davanjem poklona ili priređivanjem iznenađenja	M	114	130,31	8229,500	-0,065	0,949
	Ž	145	129,76			
plaćanjem računa u izlasku (npr. večera, kino, piće)	M	114	148,92	6108,000	-3,852	< 0,001
	Ž	145	115,12			

Za utvrđivanje načina na koji sudionici rješavaju nesuglasice s partnerom, odgovori su podijeljeni u pet kategorija. Više od polovice sudionika (54,5%) izravno kažu partneru ili partnerici što ih muči i zajedno pronalaze rješenje. 18,5% sudionika preferira povući se i pričekati prije nego što izraze svoje osjećaje. Dio sudionika (16,2%), pokušavaju pronaći kompromis kako bi izbjegli sukob. U manjim distribucijama sudionici (6,9%) pokazuju ljutnju kroz govor tijela, ali ne razgovaraju o tome s partnerom ili partnericom. Najmanji broj sudionika (3,9%) rješava nesuglasice tako da podiže ton i koristi oštre riječi kako bi izrazili nezadovoljstvo ili ljutnju (vidi *Tablični prikaz 7.* u prilogu Tablični i grafički prikazi).

5. Rasprava i zaključak

Rezultati istraživanja pokazuju da je ženama važna emocionalna bliskost s partnerom prije stupanja u seksualni odnos. Žene imaju jači stav prema tome da ne bi htjele „izgubiti nevinost“ s osobom u koju nisu zaljubljene. Jednako tako, žene moraju biti zaljubljene i u vezi s osobom kako bi mogle s njom stupiti u spolne odnose. To je u skladu s Giddensovim (1992) tvrdnjama da muškarci ne pridaju toliku emocionalnu važnost prvom spolnom odnosu i da je za njih to vrsta uspjeha, a žene na to gledaju kao na gubitak. Nije uočena razlika u stavovima muškaraca i žena kada je riječ o važnosti fizičke privlačnosti njihovog partnera. Muškarci se skoro jednako kao i žene slažu s tvrdnjom da ne bi mogli biti u vezi s nekim tko im nije fizički privlačan. Navedeno nije u skladu s rezultatima koje su dobili Fisman i suradnici (2006) prilikom provođenja istraživanja o „brzim spojevima“ prema kojima je muškarcima pri odabiru potencijalne partnerice fizički izgled jedan od glavnih faktora za razliku od žena kojima je izgled bio manje bitan.

Prema rezultatima provedenog istraživanja, skoro četvrtina mladih koji su sudjelovali u istraživanju ne koriste nikakvu kontracepciju. Uočena je razlika u brizi oko korištenja kontracepcije između muškaraca i žena na način da su sudionice izjavile da se one i njihovi partneri zajedno brinu o kontracepciji za razliku od muških sudionika koji su izjavili da su oni ti koji se uglavnom brinu za kontracepciju. Istraživanje koje su proveli Landripet, Božičević, Baćak i Štulhofer (2023) ukazuje na to da, iako je porasla seksualna odgovornost među mladima, to i dalje nije dovoljno velik porast. Sukladno istraživanju koje su proveli O'Sullivan, Harrison, Morrell, Monroe-Wise i Kubeka (2006), muškarci preuzimaju odgovornost za kontracepciju, odnosno o tome hoće li se ista koristiti ili ne. Autori ističu da tradicionalne rodne uloge u odnosima još uvijek postoje.

Rezultati istraživanja su pokazali da žene češće koriste izravne i verbalne načine, odnosno da svakodnevno svom partneru govore da ga vole. S druge strane, muškarci najčešće pokazuju ljubav svojim partnericama financijskim putem, odnosno plaćanjem računa u izlasku. To je u skladu s konceptima koje tumači Lindsay (2020), da muškarci nisu toliko izravni u pokazivanju svojih emocija kao što su žene, te da takvo ponašanje može biti rezultat društvenih očekivanja koja često potiču muškarce da budu manje otvoreni emocionalno i izražajno. Također navodi da muškarci vole pokazivati privrženost na „praktične“ načine, a ne razgovorom, odnosno da muškarci pokazuju ljubav fizičkim gestama. Međutim, Harrison i Shortall (2011) dobili su drugačije rezultate u svojem istraživanju koje je pokazalo da su

muškarci ti koji se prvi u vezi zaljube i izgovore riječi „volim te“, suprotno uvriježenom mišljenju da bi to trebale biti žene.

Istraživanjem se pokušao dati uvid u načine na koje mladi u Splitu doživljavaju i izražavaju emocije i seksualnost unutar romantičnih heteroseksualnih veza. Stoga se ovim istraživanjem daje doprinos sociološkim proučavanjima rodnih odnosa i dinamike unutar intimnih veza kao i razumijevanju uloge društvene strukture, moći i identiteta. Međutim, važno je razmotriti neka ograničenja koja mogu utjecati na rezultate i njihovu interpretaciju. Jedno od ograničenja je pitanje generalizacije rezultata na širu populaciju, s obzirom na to da je uzorak prigodan i ograničen na osobe u heteroseksualnim romantičnim vezama u dobi od 20 do 34 godine. Navedeno može ograničiti mogućnost primjene rezultata na druge demografske skupine ili vrste romantičnih odnosa. Osim toga, upotreba *online* upitnika kao mjernog instrumenta može dovesti u pitanje vjerodostojnost i istinitost prikupljenih podataka. Istraživanje provedeno putem online upitnika može biti podložno različitim vrstama pristranosti, uključujući selektivni odgovor i samoprezentaciju sudionika, što može utjecati na kvalitetu i točnost rezultata. Preporuka za buduća istraživanja bi bila uključivanje reprezentativnog uzorka mladih, ali i da se s budućim istraživanjima obuhvate neka druga obilježja (stupanj obrazovanja, socio-ekonomski status) kao i različiti rodni/seksualni identiteti. Ujedno tako, korištenje drugih istraživačkih metoda (kvalitativnih) bi moglo pružiti dublje razumijevanje seksualnih stavova i ponašanja te emocionalne komunikacije u romantičnim vezama mladih.

6. Literatura

1. Derado, A., Petrić, M., Tomić-Koludrović, I. (2020). Relacijske rodne strategije u podjeli kućanskih poslova. *Revija za sociologiju*, 50(3), 321-351. DOI: 10.5613/rzs.50.3.1
2. Duncombe, J., i Marsden, D. (1993). Love and Intimacy: The Gender Division of Emotion and Emotion Work' A Neglected Aspect of Sociological Discussion of Heterosexual Relationships. *Sociology*, 27(2), 221-241. DOI: 10.1177/00380385930270020
3. Fernandez, L. (2023). Unveiling Gender Dynamics: An In-depth Analysis of Gender Realities. *Influence: International journal of science review*, 5(3), 61-70. DOI: 10.54783/influencejournal.v5i3.182
4. Fischer, A. H. (1993). Sex differences in emotionality: Fact or stereotype?. *Feminism & Psychology*, 3(3), 303-318. DOI: 10.1177/095935359303300
5. Fisman, R., Iyengar, S. S., Kamenica, E., Simonson, I. (2006). Gender differences in mate selection: Evidence from a speed dating experiment. *The Quarterly Journal of Economics*, 121(2), 673-697.
6. Giddens, A. (1992). *The transformation of intimacy: Sexuality, love and eroticism in modern societies*. Stanford: Stanford University Press.
7. Harrison, M. A., Shortall, J. C. (2011). Women and men in love: Who really feels it and says it first?. *The Journal of social psychology*, 151(6), 727-736. DOI: 10.1080/00224545.2010.522626
8. Klasnić, K. (2017). *Utjecaj rodne podjele obiteljskih obveza i kućanskih poslova na profesionalni život zaposlenih žena*. Zagreb: Pravobranitelj/ca za ravnopravnost spolova Republike Hrvatske.
9. Landripet, I., Božičević, I., Baćak, V., Štulhofer, A. (2023). Changes in sexually transmitted infections-related sexual risk-taking among young Croatian adults: a 2005-2021 three-wave population-based study. *Croatian medical journal*, 64(3), 186-197. DOI: 10.3325/cmj.2023.64.186
10. Lindsey, L. L. (2015). *Gender roles: A sociological perspective*. London: Routledge.
11. O'Sullivan, L. F., Harrison, A., Morrell, R., Monroe-Wise, A., Kubeka, M. (2006). Gender dynamics in the primary sexual relationships of young rural South African women and men. *Culture, Health & Sexuality*, 8(02), 99-113. DOI: 10.1080/13691050600665048

12. Schneider, N. (2022). Gender Roles in Intimate Relationships: Who Initiates and Why?. *Canadian Journal of Family and Youth/Le Journal Canadien de Famille et de la Jeunesse*, 14(2), 11-20. DOI: 10.29173/cjfy29761
13. West, C., Zimmerman, D. H. (1987). Doing gender. *Gender and Society*, 1(2), 125-151. DOI: 10.1177/0891243287001002002
14. Wharton, A. S. (2005). *The sociology of gender: An introduction to theory and research*. New Jersey: Blackwell Publishing.

7. Metodološka i empirijska arhiva

7.1 Upitnik

Poštovani/e,

studentica sam treće godine Sveučilišnog prijediplomskog studija Sociologija na Filozofskom fakultetu u Splitu (Odsjek za sociologiju). U svrhu izrade završnog rada provodim istraživanje o seksualnim stavovima i ponašanjima te emocionalnoj komunikaciji mladih u Splitu. U istraživanju sudjeluju mladi Splitsani i Splitsanke u dobnoj skupini 20-34 godine koji su u heteroseksualnim romantičnim vezama. Za prikupljanje podataka koristit će se upitnik, koji je konstruiran u svrhu provedbe ovog istraživanja. Vaše sudjelovanje je dobrovoljno i anonimno te možete odustati od ispunjavanja upitnika u bilo kojem trenutku. Analizirani podaci i rezultati istraživanja prezentirat će se na javnoj obrani završnog rada, dok će završni rad biti dostupan u knjižnici Filozofskog fakulteta u Splitu i na Nacionalnom repozitoriju završnih i diplomskih radova. Ukoliko želite, rezultate istraživanja možete dobiti i na uvid. Za bilo kakva daljnja pitanja u vezi provedbe istraživanja ili njegovih rezultata, možete se javite na e-mail adresu: jveljaca@ffst.hr ili m loncar@ffst.hr.

Daljnijim sudjelovanjem u ovom istraživanju dajete svoj informirani pristanak na opisane postupke istraživanja.

Hvala Vam na Vašem vremenu i sudjelovanju!

1. Spol:

1. muški
2. ženski

2. Dob:

1. 20-24
2. 25-29
3. 30-34

3. Bračni/ljubavni status:

1. ljubavna veza
2. vanbračna zajednica
3. bračna zajednica

4. Tko je inicirao ulazak u Vašu trenutnu vezu:

1. ja
2. partner/ica

5. Tko je prvi rekao „volim te“ u Vašoj trenutnoj vezi?

1. ja
2. partner/ica
3. nitko nije rekao „Volim te“

6. Koliko često na sljedeće načine iskazujete ljubav partneru/ici:	nikada (1)	rijetko (2)	ponekad (3)	često (4)	uvijek (5)
1. riječima „volim te“					
2. komplimentima					
3. zagrljajima, poljupcima, držanjem za ruke					
4. davanjem poklona ili priređivanjem iznenađenja					
5. plaćanjem računa u izlasku (npr. večera, kino, piće)					

7. Na koji način rješavate nesuglasice s partnerom/icom:

1. izravno kažem partneru/ici što me muči i zajedno nađemo rješenje
2. povučem se i pričekam prije nego izrazim svoje osjećaje
3. pokazujem ljutnju kroz govor tijela, ali ne razgovaram s partnerom/icom
4. pokušavam pronaći kompromis kako bih izbjegao/la sukob
5. podižem ton i koristim oštre riječi kako bih izrazio/la svoje nezadovoljstvo ili ljutnju

8. Navedite u kojoj se mjeri slažete s navedenim tvrdnjama:	uopće se ne slažem (1)	ne slažem se (2)	ni se slažem ni se ne slažem (3)	slažem se (4)	potpuno se slažem (5)
1. ne bih mogao/la „izgubiti nevinost“ s osobom u koju nisam zaljubljen/a					
2. smeta mi ako je moj partner/ica imao/la više seksualnih partnera nego ja					
3. moram biti zaljubljen/a u osobu prije nego s njom stupim u seksualni odnos					
4. ne bih mogao/la biti s osobom koja nije fizički privlačna					
5. moram biti u vezi s osobom da bih stupio/la u seksualne odnose s njom					
6. osjećam se nesigurno u vezi svog tijela za vrijeme seksualnog odnosa					
7. ponekad osjećam krivnju nakon seksualnog odnosa					
8. svoje seksualne odnose uspoređujem s onima u porno filmovima					

9. Koliko ste seksualnih partnera imali prije svoje trenutne veze: _____

10. Tko je u Vašoj trenutnoj vezi inicirao prvi seksualni odnos:

1. ja
2. partner/ica

11. Tko u Vašoj trenutnoj vezi koristi neki oblik kontracepcije prilikom seksualnog odnosa:

1. ja se brinem za kontracepciju
2. moj partner/ica se brine za kontracepciju
3. ni ja ni partner/ica ne koristimo nikakvu kontracepciju
4. i ja i partner/ica se brinemo za kontracepciju
5. partner/ica i ja nemamo seksualne odnose

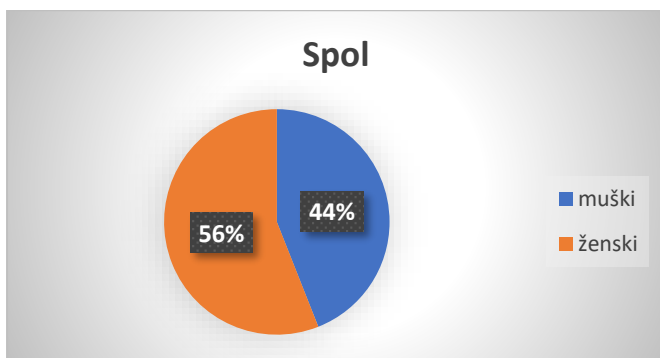
12. Navedite smatrate li iduće tvrdnje prevarom u vezi:	ne (1)	nisam siguran/na (2)	da (3)
1. partner/ica se dopisuje preko interneta s osobom suprotnog spola koju ne poznajete			
2. partner/ica u izlasku pleše s osobom suprotnog spola			
3. partner/ica je u kontaktu s bivšim partnerom/icom			
4. partner/ica gleda porno filmove			
5. partner/ica Vam ne dopušta da koristite njegov/njen mobitel bez njihove prisutnosti			

7.2 Tablični i grafički prikazi empirijskih rezultata

Tablični prikaz 1. Spol

	<i>f</i>	<i>%</i>
muški	114	44
ženski	145	56
ukupno	259	100

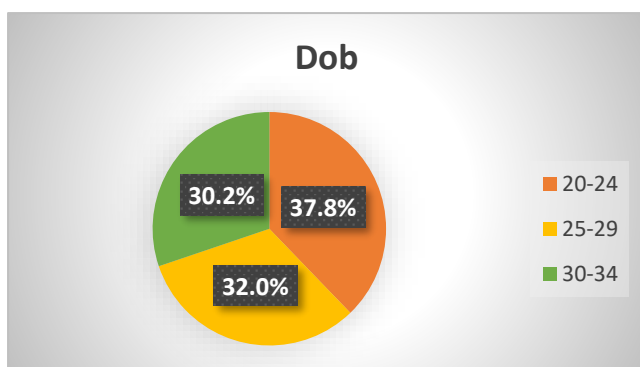
Grafički prikaz 1. Spol

Tablični prikaz 2. Dob

	<i>f</i>	<i>%</i>
20-24	98	37.8
25-29	83	32
30-34	78	30.2
ukupno	259	100

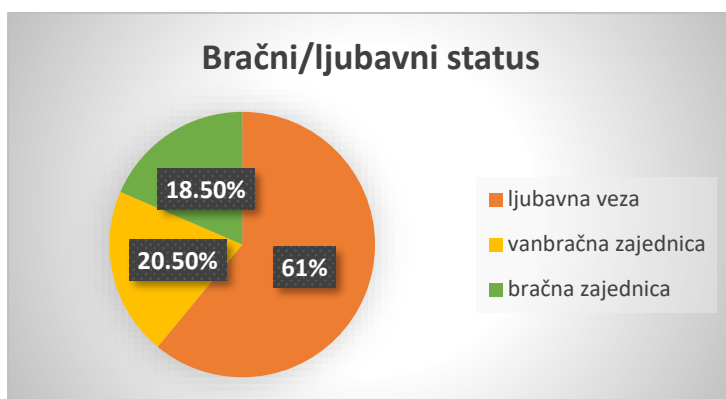
Grafički prikaz 2. Dob

Tablični prikaz 3. Bračni/ljubavni status

	<i>f</i>	%
ljubavna veza	158	61
vanbračna zajednica	53	20.5
bračna zajednica	48	18.5
ukupno	259	100

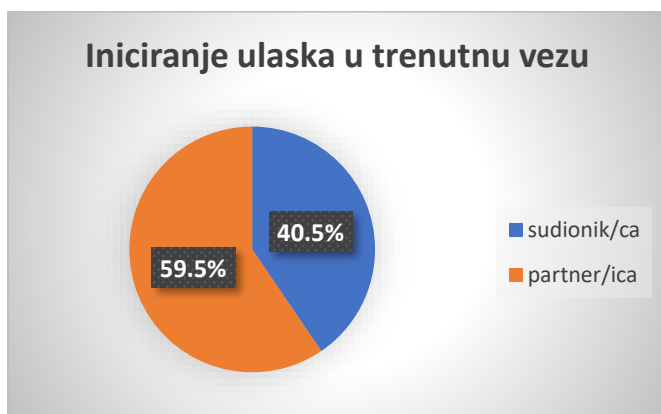
Grafički prikaz 3. Bračni/ljubavni status

Tablični prikaz 4. Iniciranje ulaska u trenutnu vezu:

	<i>f</i>	%
sudionik/ca	105	40.5
partner/ica	154	59.5
ukupno	259	100

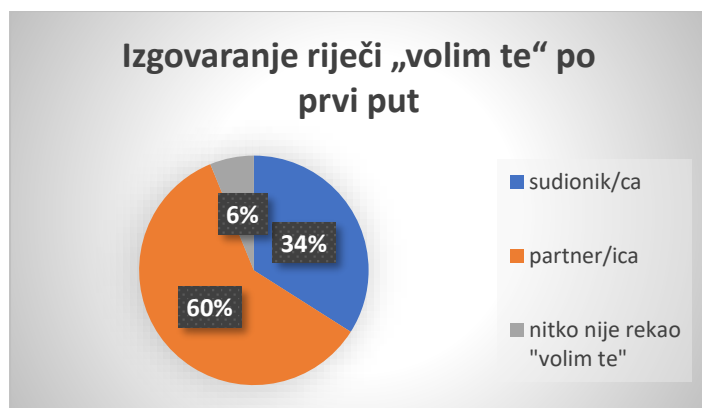
Grafički prikaz 4. Iniciranje ulaska u trenutnu vezu:

Tablični prikaz 5. Izgovaranje riječi „volim te“ po prvi put:

	<i>f</i>	<i>%</i>
sudionik/ca	88	34
partner/ica	155	59.8
nitko nije rekao „volim te“	16	6.2
ukupno	259	100

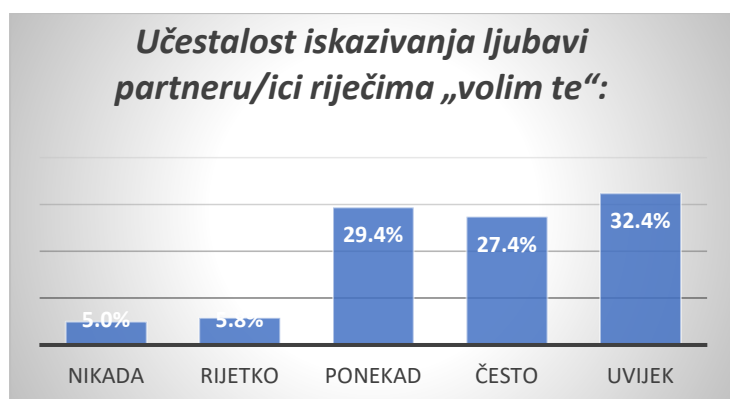
Grafički prikaz 5. Izgovaranje riječi „volim te“ po prvi put:

Tablični prikaz 6.1 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici riječima „volim te“:

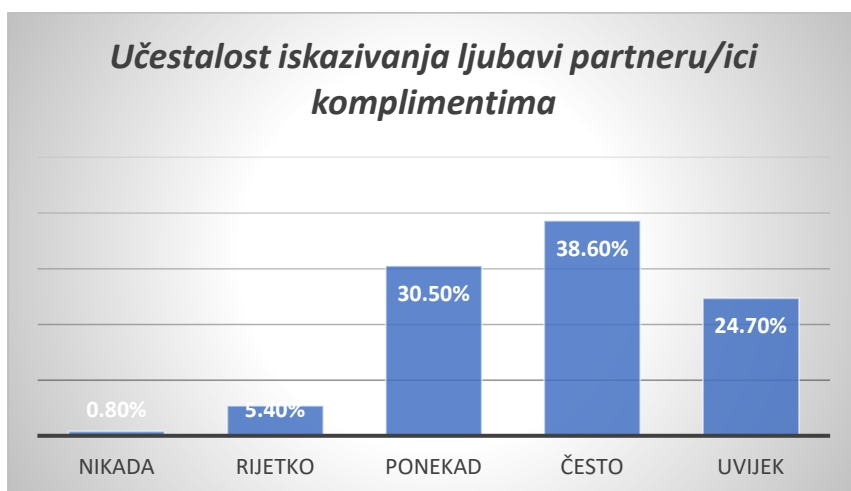
	<i>f</i>	<i>%</i>
nikada	13	5.0
rijetko	15	5.8
ponekad	76	29.4
često	71	27.4
uvijek	84	32.4
ukupno	259	100

Grafički prikaz 6.1 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici riječima „volim te“

Tablični prikaz 6.2 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici komplimentima:

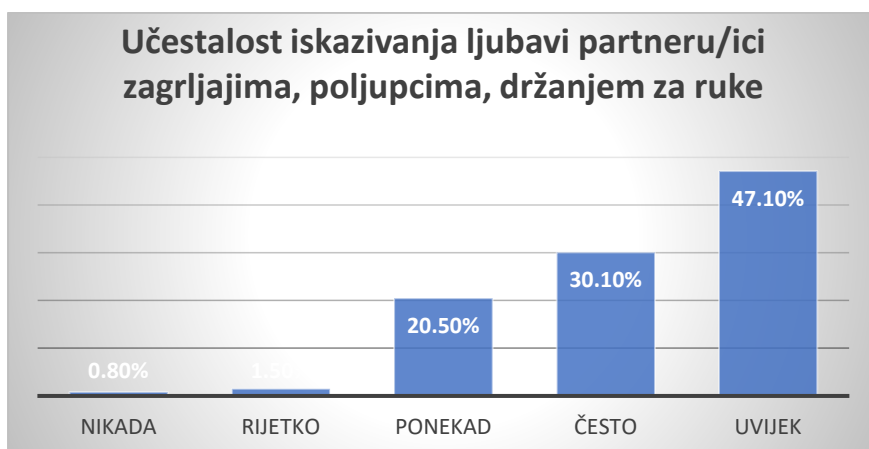
	<i>f</i>	%
nikada	2	0.8
rijetko	14	5.4
ponekad	79	30.5
često	100	38.6
uvijek	64	24.7
ukupno	259	100

Tablični prikaz 6.3 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici zagrljajima, poljupcima, držanjem za ruke

	<i>f</i>	%
nikada	2	0.8
rijetko	4	1.5
ponekad	53	20.5
često	78	30.1
uvijek	122	47.1
ukupno	259	100

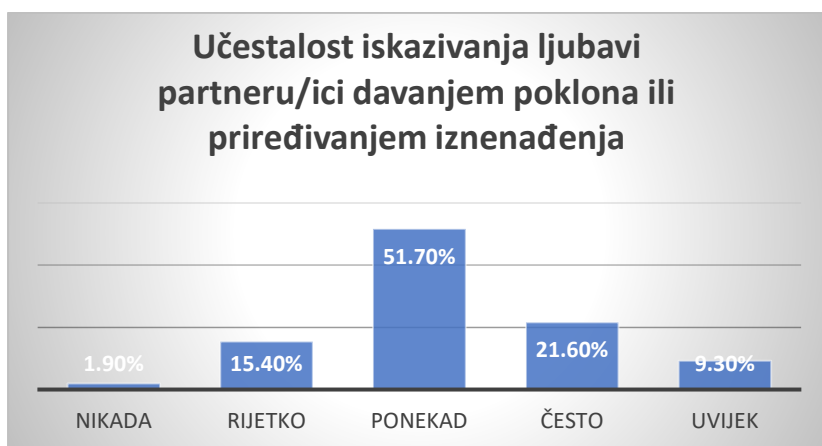
Grafički prikaz 6.3 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici zagrljajima, poljupcima, držanjem za ruke

Tablični prikaz 6.4 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici davanjem poklona ili priređivanjem iznenađenja

	<i>f</i>	%
nikada	5	1.9
rijetko	40	15.4
ponekad	134	51.7
često	56	21.6
uvijek	24	9.3
ukupno	259	100

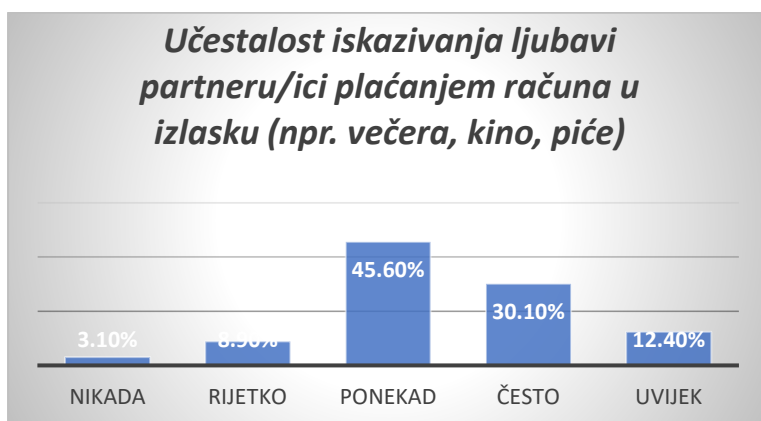
Grafički prikaz 6.4 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici davanjem poklona ili priređivanjem iznenađenja

Tablični prikaz 6.5 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici plaćanjem računa u izlasku (npr. večera, kino, piće)

	<i>f</i>	%
nikada	8	3.1
rijetko	23	8.9
ponekad	118	45.6
često	78	30.1
uvijek	32	12.4
ukupno	259	100

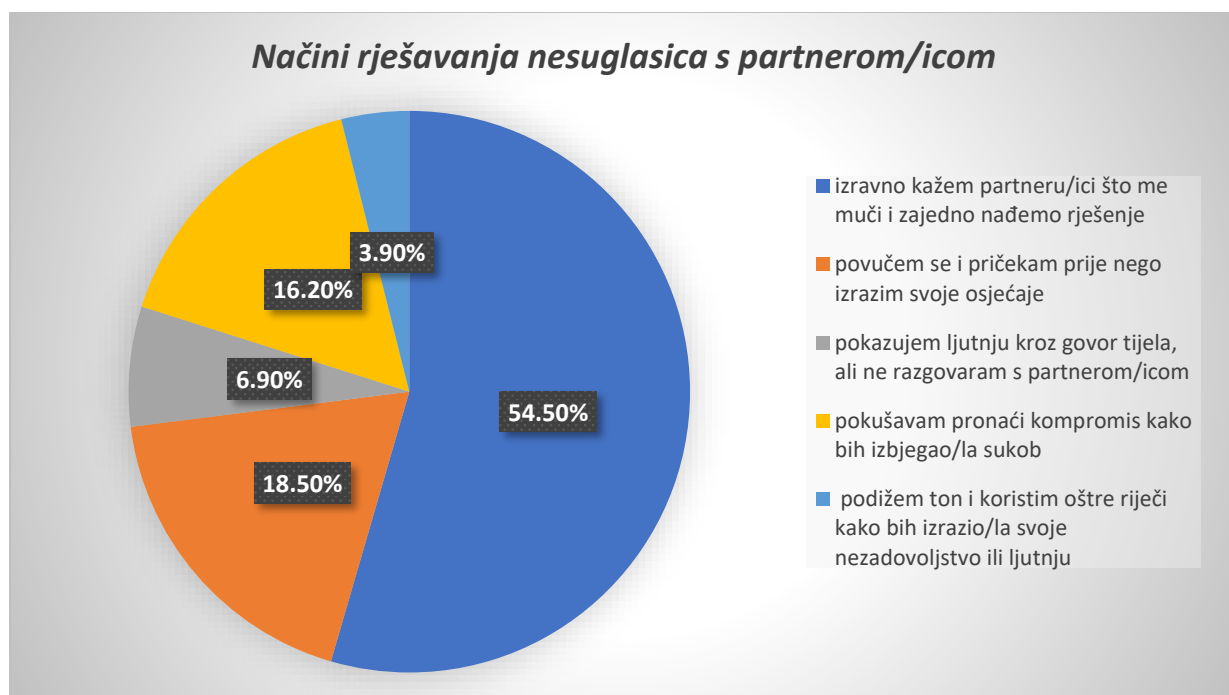
Grafički prikaz 6.5 Učestalost iskazivanja ljubavi partneru/ici plaćanjem računa u izlasku (npr. večera, kino, piće)

Tablični prikaz 7. Načini rješavanja nesuglasica s partnerom/icom

	<i>f</i>	<i>%</i>
izravno kažem partneru/ici što me muči i zajedno nađemo rješenje	141	54.5
povučem se i pričekam prije nego izrazim svoje osjećaje	48	18.5
pokazujem ljutnju kroz govor tijela, ali ne razgovaram s partnerom/icom	18	6.9
pokušavam pronaći kompromis kako bih izbjegao/la sukob	42	16.2
podizem ton i koristim oštre riječi kako bih izrazio/la svoje nezadovoljstvo ili ljutnju	10	3.9
ukupno	259	100

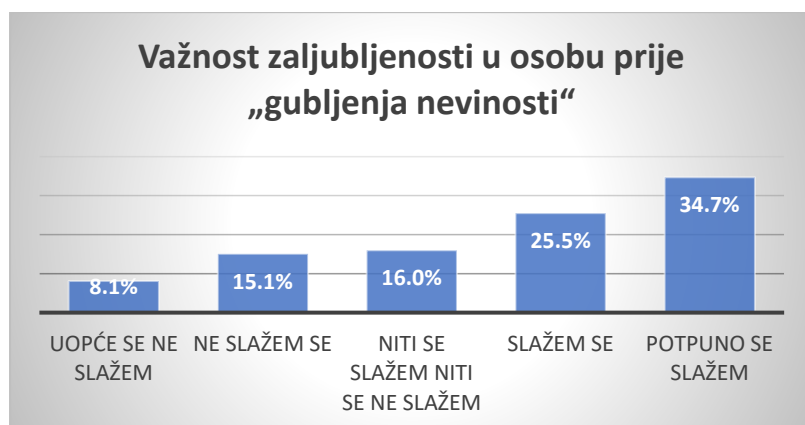
Grafički prikaz 7. Načini rješavanja nesuglasica s partnerom/icom

Tablični prikaz 8.1 Važnost zaljubljenosti u osobu prije „gubljenja nevinosti“

	<i>f</i>	<i>%</i>
uopće se ne slažem	21	8.1
ne slažem se	39	15.1
nitri se slažem niti se ne slažem	43	16.6
slažem se	66	25.5
potpuno se slažem	90	34.7
ukupno	259	100

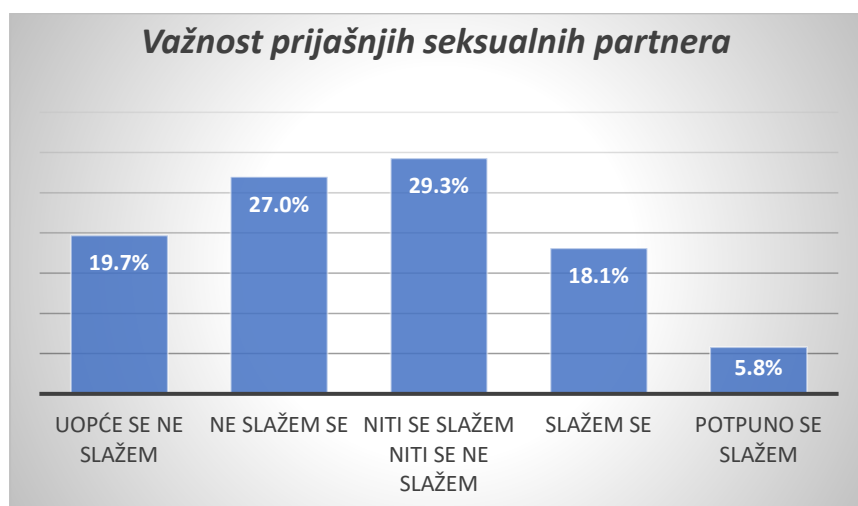
Grafički prikaz 8.1 Važnost zaljubljenosti u osobu prije „gubljenja nevinosti“

Tablični prikaz 8.2 Važnost prijašnjih seksualnih partnera

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	51	19.7
ne slažem se	70	27
niti se slažem niti se ne slažem	76	29.3
slažem se	47	18.1
potpuno se slažem	15	5.8
ukupno	259	100

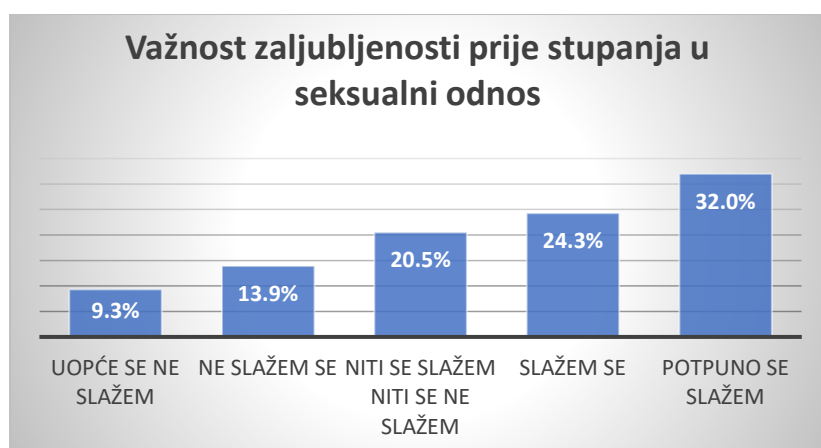
Grafički prikaz 8.2 Važnost prijašnjih seksualnih partnera

Tablični prikaz 8.3 Važnost zaljubljenosti prije stupanja u seksualni odnos

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	24	9.3
ne slažem se	36	13.9
niti se slažem niti se ne slažem	53	20.5
slažem se	63	24.3
potpuno se slažem	83	32
ukupno	259	100

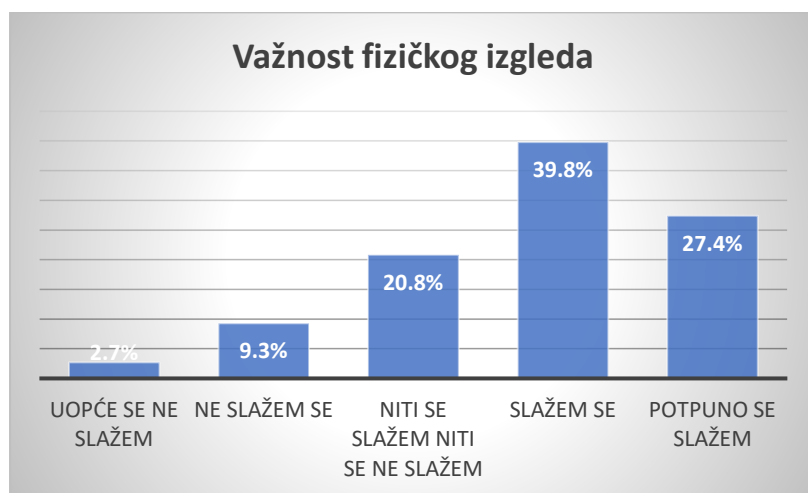
Grafički prikaz 8.3 Važnost zaljubljenosti prije stupanja u seksualni odnos

Tablični prikaz 8.4 Važnost fizičkog izgleda

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	7	2.7
ne slažem se	24	9.3
niti se slažem niti se ne slažem	54	20.8
slažem se	103	39.8
potpuno se slažem	71	27.4
ukupno	259	100

Grafički prikaz 8.4 Važnost fizičkog izgleda

Tablični prikaz 8.5 Važnost veze za stupanje u seksualni odnos

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	38	14.7
ne slažem se	50	19.3
niti se slažem niti se ne slažem	57	22
slažem se	53	20.5
potpuno se slažem	61	23.6
ukupno	259	100

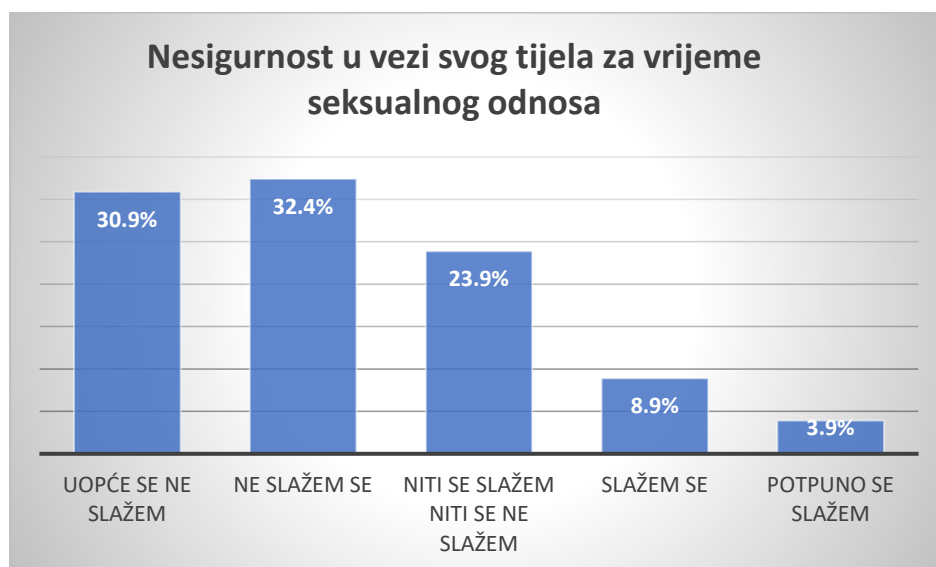
Grafički prikaz 8.5 Važnost veze za stupanje u seksualni odnos

Tablični prikaz 8.6 Nesigurnost u vezi svog tijela za vrijeme seksualnog odnosa

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	80	30.9
ne slažem se	84	32.4
niti se slažem niti se ne slažem	62	23.9
slažem se	23	8.9
potpuno se slažem	10	3.9
ukupno	259	100

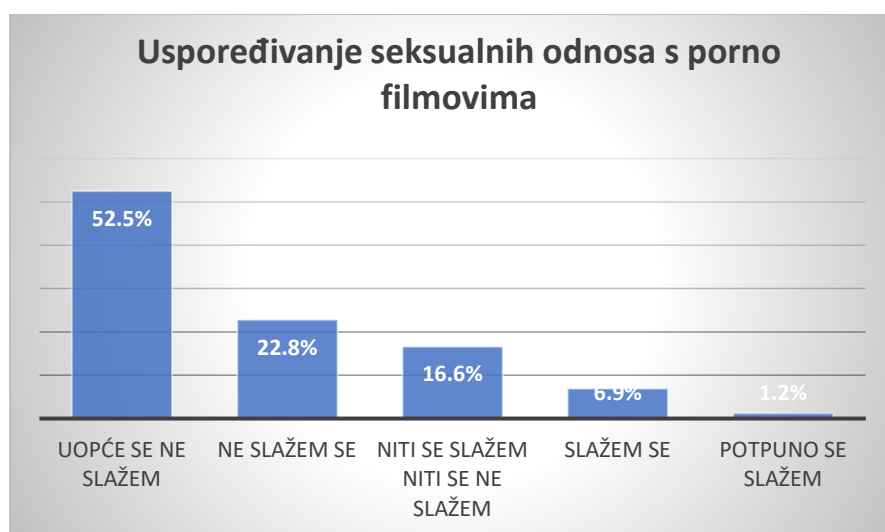
Grafički prikaz 8.6 Nesigurnost u vezi svog tijela za vrijeme seksualnog odnosa

Tablični prikaz 8.7 Uspoređivanje seksualnih odnosa s porno filmovima

	<i>f</i>	%
uopće se ne slažem	136	52.5
ne slažem se	59	22.8
niti se slažem niti se ne slažem	43	16.6
slažem se	18	6.9
potpuno se slažem	3	1.2
ukupno	259	100

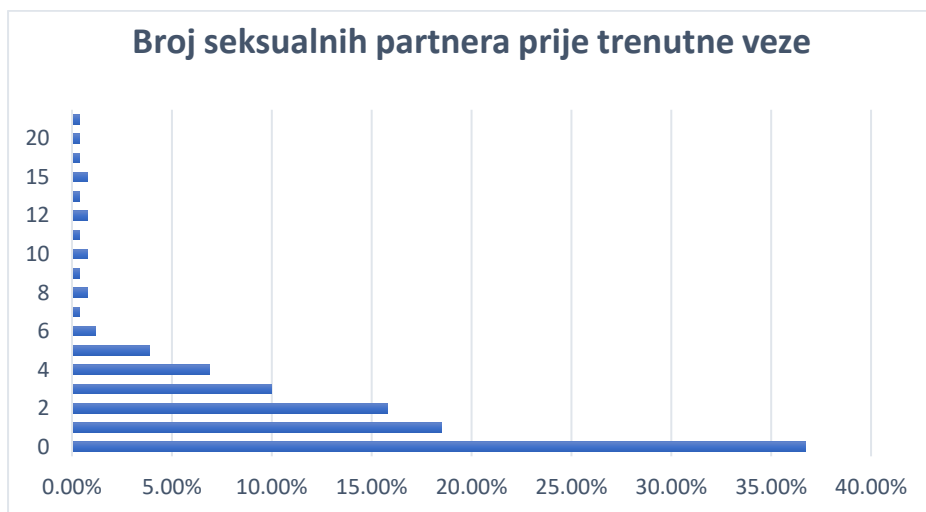
Grafički prikaz 8.7 Uspoređivanje seksualnih odnosa s porno filmovima

Tablični prikaz 9. Broj seksualnih partnera prije trenutne veze

	<i>f</i>	%
0	95	36.7
1	48	18.5
2	41	15.8
3	26	10
4	18	6.9
5	10	3.9
6	3	1.2
7	1	0.4
8	5	1.9
9	1	0.4
10	2	0.8
11	1	0.4
12	2	0.8
13	1	0.4
15	2	0.8
16	1	0.4
20	1	0.4
23	1	0.4
ukupno	259	100

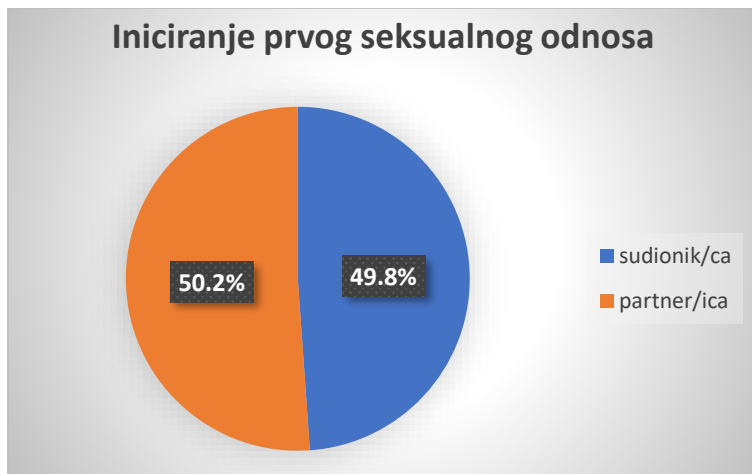
Grafički prikaz 9. Broj seksualnih partnera prije trenutne veze

Tablični prikaz 10. Iniciranje prvog seksualnog odnosa

	<i>f</i>	%
sudionik/ca	129	49.8
partner/ica	130	50.2
ukupno	259	100

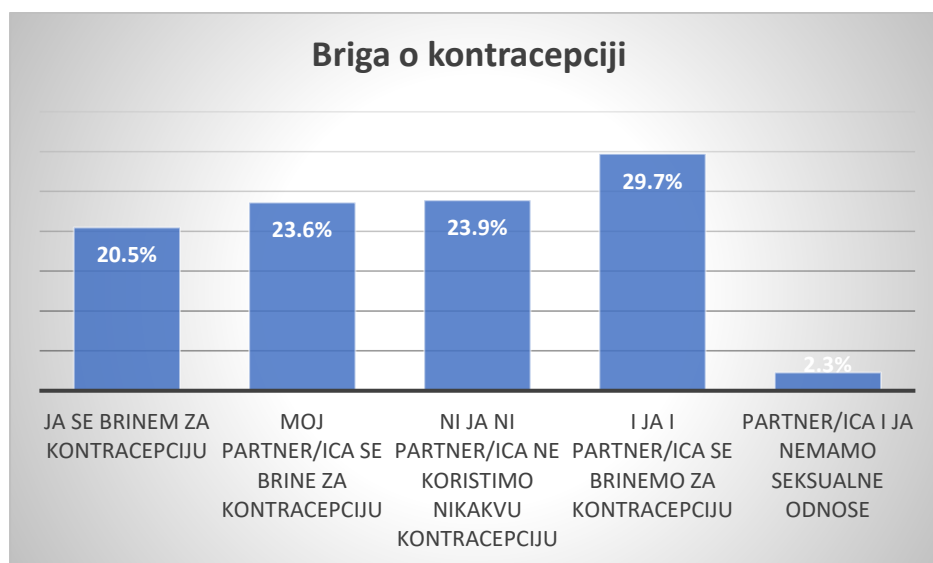
Grafički prikaz 10. Iniciranje prvog seksualnog odnosa

Tablični prikaz 11. Briga o kontracepciji

	<i>f</i>	%
ja se brinem za kontracepciju	53	20.5
moj partner/ica se brine za kontracepciju	61	23.6
ni ja ni partner/ica ne koristimo nikakvu kontracepciju	62	23.9
i ja i partner/ica se brinemo za kontracepciju	77	29.7
partner/ica i ja nemamo seksualne odnose	6	2.3
ukupno	259	100

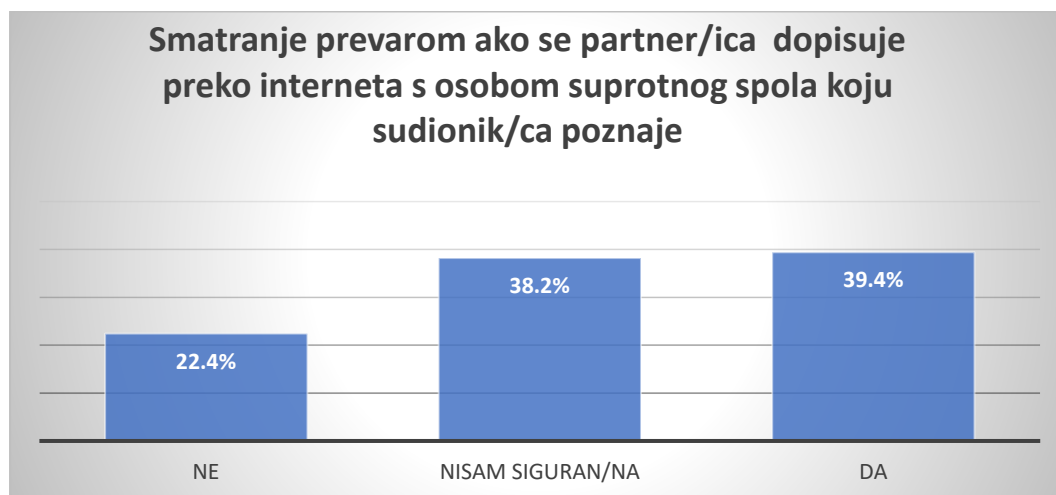
Grafički prikaz 11. Briga o kontracepciji

Tablični prikaz 12.1 Smatranje prevarom ako se partner/ica dopisuje preko interneta s osobom suprotnog spola koju sudionik/ca poznaje

	<i>f</i>	%
ne	58	22,4
nisam siguran/na	99	38,2
da	102	39,4
ukupno	259	100

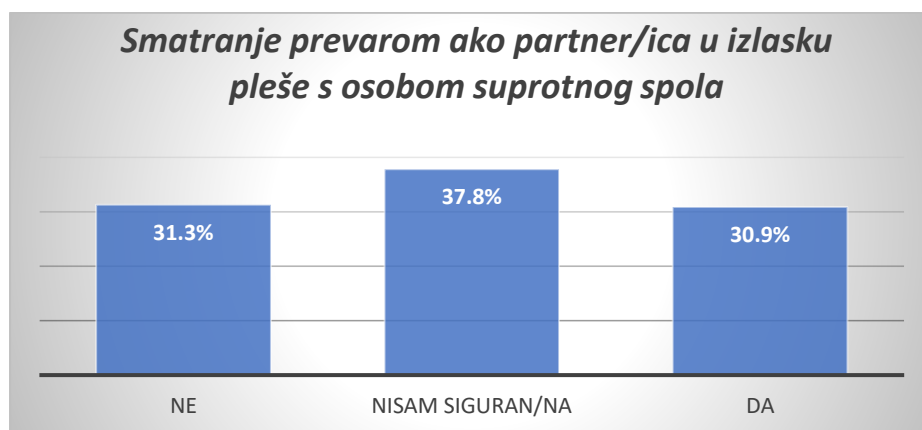
Grafički prikaz 12.1 Smatranje prevarom ako se partner/ica dopisuje preko interneta s osobom suprotnog spola koju sudionik/ca poznaje

Tablični prikaz 12.2 Smatranje prevarom ako partner/ica u izlasku pleše s osobom suprotnog spola

	<i>f</i>	%
ne	81	31.3
nisam siguran/na	98	37.8
da	80	30.9
ukupno	259	100

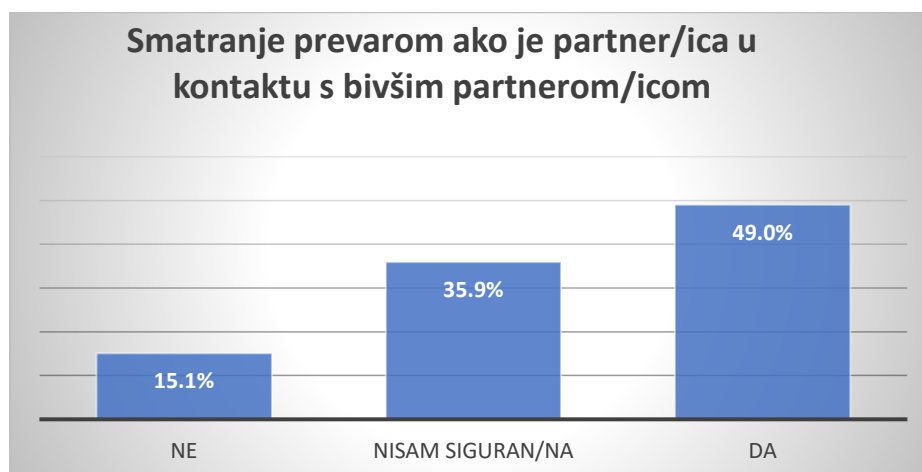
Grafički prikaz 12.2 Smatranje prevarom ako partner/ica u izlasku pleše s osobom suprotnog spola

Tablični prikaz 12.3 Smatranje prevarom ako je partner/ica u kontaktu s bivšim partnerom/icom

	<i>f</i>	%
ne	39	15.1
nisam siguran/na	93	35.9
da	127	49
ukupno	259	100

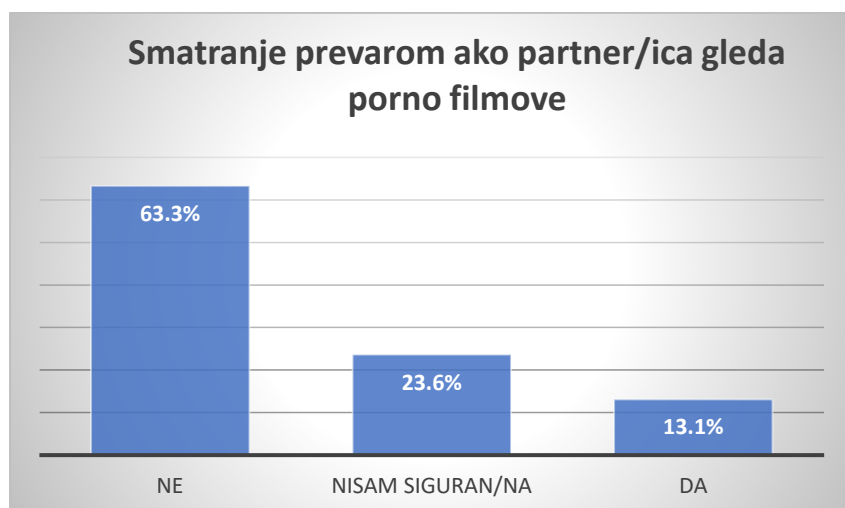
Grafički prikaz 12.3 Smatranje prevarom ako je partner/ica u kontaktu s bivšim partnerom/icom

Tablični prikaz 12.4 Smatranje prevarom ako partner/ica gleda porno filmove

	<i>f</i>	%
ne	164	63.3
nisam siguran/na	61	23.6
da	34	13.1
ukupno	259	100

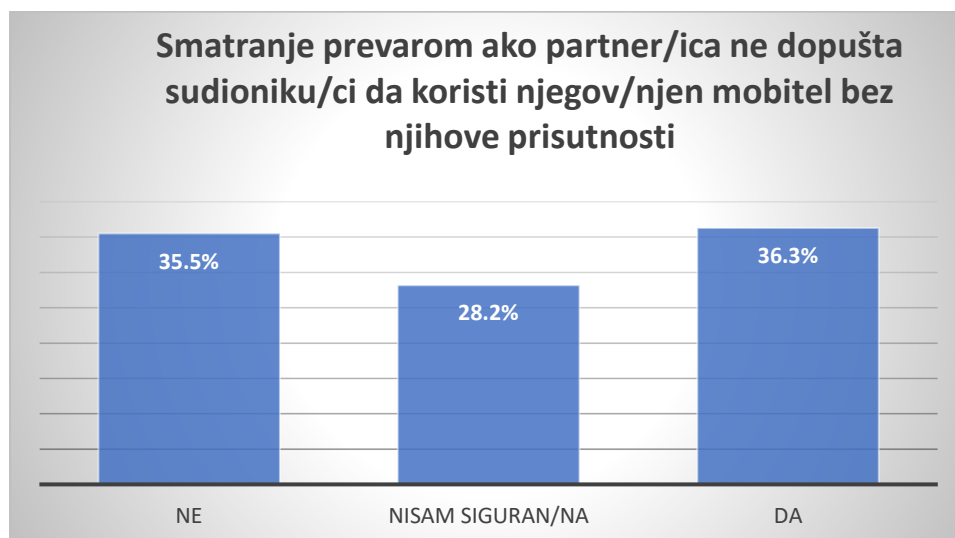
Grafički prikaz 12.4 Smatranje prevarom ako partner/ica gleda porno filmove

Tablični prikaz 12.5 Smatranje prevarom ako partner/ica ne dopušta sudioniku/ci da koristi njegov/njen mobitel bez njihove prisutnosti

	<i>f</i>	<i>%</i>
ne	92	35.5
nisam siguran/na	73	28.2
da	94	36.3
ukupno	259	100

Grafički prikaz 12.5 Smatranje prevarom ako partner/ica ne dopušta sudioniku/ci da koristi njegov/njen mobitel bez njihove prisutnosti

Sažetak

Može se reći da su se u suvremenom društvu izgubile neke tradicionalne vrijednosti, međutim brojni autori tvrde da su u kontekstu ljubavnih veza tradicionalne rodne uloge poprilično čvrsto opstale. Rodne dinamike u romantičnim vezama odnose se na odnose između muškaraca i žena i kako se rodne uloge i očekivanja prikazuju u tim odnosima. Ovaj rad bavi se istraživanjem rodniha dinamika u romantičnim vezama, s posebnim ciljevima ispitivanja razlika u seksualnim stavovima, ponašanjima i emocionalnoj komunikaciji između muškaraca i žena. Istraživanje je provedeno u kolovozu 2024. godine. Kao metoda istraživanja korištena je anketa (instrument upitnik), a uzorak je obuhvatio heteroseksualne osobe u vezi, braku ili izvanbračnoj zajednici u dobi od 20 do 34 godine.

Rezultati istraživanja pokazali su da ženama emocionalna bliskost ima veliku važnost prije stupanja u seksualni odnos s nekom osobom, ali i prilikom „gubljenja nevinosti“ te da ne bi mogle stupiti u spolni odnos s osobom u koju nisu zaljubljene ili s osobom s kojom nisu u vezi. Muškarci i žene nisu pokazali značajne razlike u važnosti fizičke privlačnosti partnera, i jedna i druga skupina su izjavile da im je bitan fizički izgled kod partnera. Mlade se ispitalo o korištenju kontracepcije u vezi, točnije tko je odgovoran za korištenje kontracepciju, u slučaju da imaju seksualne odnose s partnerom/icom. Rezultati su pokazali da žene tvrde da i one i njihov partner brinu o kontracepciji, a muškarci su izjavili kako izričito oni brinu o kontracepciji u vezi.

Ključne riječi: rodna dinamika, romantične veze, seksualnost, emotivnost

Summary

It can be considered that some traditional values have been lost in contemporary society. However, many authors claim that in the context of love relationships, traditional gender roles are still very much intact. Gender dynamics in romantic relationships refer to relationships between men and women and how gender roles and expectations are portrayed in those relationships. This paper deals with the research of gender dynamics in romantic relationships, with the special aim of examining the differences in sexual attitudes, behaviors and emotional communication between men and women. The research was conducted in August 2024. A survey (questionnaire as the instrument) was used as a research method, and the sample included heterosexual people in a relationship, marriage or cohabitation between the ages of 20 and 34.

The results of the research showed that for women, emotional closeness is very important before entering into sexual relations with someone, but also when "losing their virginity" and that they would not be able to enter into sexual relations with a person they are not in love with or in a relationship with. Men and women did not show significant differences in the importance of the partner's physical attractiveness, both groups stated that the physical appearance of the partner was important to them. Young people were asked about the use of contraception in the relationship, specifically who is responsible for using contraception, in case they have sexual relations with their partner. The results showed that women claim that both they and their partner worry about contraception, while men say that they explicitly worry about contraception in their relationship.

Key words: gender dynamics, romantic relationships, sexuality, emotionality

Bilješke o autorici

JULIA VELJAČA rođena je 28.11.2000. godine u Splitu. Završava Osnovnu školu Rogoznica, a nakon nje upisuje II. jezičnu gimnaziju Split. Nakon gimnazijskog obrazovanja upisuje jednopredmetni prijediplomski studij *Sociologija*, također u Splitu. Interes za rodne uloge, pogotovo među populacijom mladih inspirirao je ovaj završni rad koji je za cilj imao istraživanje tih uloga u romantičnim vezama mladih.

Obrazac A.Č.

SVEUČILIŠTE U SPLITU
FILOZOFSKI FAKULTET

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Julka Vekarić, kao pristupnik/pristupnica za stjecanje zvanja sveučilišnog/e prvostupnika/ce Sociologije, izjavljujem da je ovaj završni rad rezultat isključivo mogega vlastitoga rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio završnog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranoga rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Split, 12. rujna 2024.

Potpis J. Vekarić